

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Ανάλυση περιεχομένου αρθρογραφίας με θέμα τις γυναικοκτονίες»

“Content analysis of articles regarding femicide.”

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΕΛΕΝΗ ΞΥΓΩΝΑΚΗ

ΑΕΜ: 3774

ΕΠΟΠΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΛΕΡΑΝΤΕ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΗΣ: ΤΖΑΡΤΖΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΦΛΩΡΙΝΑ 2023

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Το παρόν ακαδημαϊκό έργο αποτελεί απόρροια της συνεργασίας μου με την κυρία Καλεράντε, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και του Παιδαγωγικού τμήματος Νηπιαγωγών. Πρωτίστως, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε εκείνη, καθώς αποτέλεσε την πιο σημαντική συνεργάτιδα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εκπόνησης της εργασίας, προσφέροντας την αρωγή της όποτε τη χρειαζόμουν.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τους δικούς μου ανθρώπους, το οικογενειακό περιβάλλον, για την οικονομική και ψυχολογική υποστήριξη που έδειξαν καθ' όλη τη διάρκεια προετοιμασίας της πτυχιακής εργασίας, αλλά και των φοιτητικών χρόνων γενικότερα. Επίσης, δεν θα μπορούσα να παραλείψω τους φίλους που έκανα και αποτέλεσαν την «οικογένειά μου» στη Φλώρινα, οι οποίοι είχαν και το ρόλο των συνεργατών και συνοδοιπόρων στο ξεκίνημα των ακαδημαϊκών μου χρόνων.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα και όλους τους καθηγητές που συνόδεψαν εμένα και τους συναδέλφους από το ξεκίνημά μας το 2018. Μέσα από τη διαθεματικότητα των μαθημάτων που μας δίδαξαν και τον ξεχωριστό τρόπο που χρησιμοποίησε ο καθένας για να τα διδαχτούμε, καταφέραμε να αποκτήσουμε νέες, σημαντικές γνώσεις, οι οποίες αποτελούν εφόδια για τα μελλοντικά επαγγελματικά μας χρόνια, ως εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το φαινόμενο των γυναικοκτονιών έχει παρουσιάσει ιδιαίτερη έξαρση τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα το ενδιαφέρον για μελέτη και ανάλυση των παραμέτρων που το επηρεάζουν και των συνεπειών που εκδηλώνει να έχει αυξηθεί. Η πιο ακραία κατάληξη της έμφυλης βίας φέρνει στην επιφάνεια όλες τις έμφυλες διακρίσεις, με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπη μια γυναίκα καθημερινά σε όλα τα κοινωνικά περιβάλλοντα. Η ανάλυση του κοινωνικού και βιολογικού φύλου, το δεύτερο φεμινιστικό κίνημα, η επιρροή της πατριαρχίας και τα στερεοτυπικά προβλήματα που μπορεί να συναντήσει μια γυναίκα στο εργασιακό και οικογενειακό περιβάλλον συντελούν στην αναγνώριση και την κατανόηση του λόγου που αναπαράγεται ασταμάτητα η έμφυλη βία και οι μορφές της. Η συγκεκριμένη εργασία, με αφορμή το θέμα των γυναικοκτονιών, προβαίνει σε ανάλυση περιεχομένου αρθρογραφίας ελληνικών εφημερίδων, με σκοπό να εξεταστούν τα επιλεγμένα άρθρα, με γνώμονες τους θεματικούς άξονες που έχουν οριστεί. Στο πρώτο μέρος της εργασίας παρουσιάζεται το θεωρητικό πλαίσιο, ενώ στο δεύτερο μελετάται το φαινόμενο της βίας, της έμφυλης βίας και της γυναικοκτονίας. Στη συνέχεια ακολουθούν τα στοιχεία των τεσσάρων υποθέσεων γυναικοκτονίας από τα άρθρα των δύο εφημερίδων που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση περιεχομένου. Στο τελευταίο μέρος πραγματοποιείται η παρουσίαση των χαρακτηριστικών κάθε άρθρου και η σύγκριση μεταξύ των δύο εφημερίδων, όσον αφορά το περιεχόμενο, την προσέγγιση και την χρήση του λόγου. Με βάση τα αποτελέσματα της σύγκρισης προκύπτει ότι «Η Εφημερίδα των Συντακτών» παρουσιάζει περισσότερα σχολιαστικά κομμάτια, ενώ «Η Αυγή» έχει τις περισσότερες φορές πιο απλό, ενημερωτικό χαρακτήρα. Η γλώσσα φαίνεται πιο στοχευμένη και επικοινωνιακή στην πρώτη, ενώ στην δεύτερη χρησιμοποιείται με πιο απλό, αλλά και συναισθηματικό τρόπο σε ορισμένες περιπτώσεις. Οι δύο εφημερίδες έχουν την ίδια πολιτική τοποθέτηση, καθώς οι σχολιασμοί τους αφορούν τα ίδια θέματα.

Λέξεις κλειδιά: ανάλυση περιεχομένου, άρθρα, εφημερίδες, γυναικοκτονία, έμφυλη βία, πατριαρχία, στερεότυπα, κοινωνικό και βιολογικό φύλο, ρατσισμός, ενδοοικογενειακή βία.

ABSTRACT

The phenomenon of femicide has shown a special rise in recent years in Greece, resulting in an increased interest in the study and analysis of the parameters that influence it and the consequences that it manifests. The most extreme outcome of gender violence brings to the surface all the gender discrimination that a woman is confronted with daily in all social environments. The analysis of social and biological gender, the second feminist movement, the influence of patriarchy and the stereotypical problems that a woman may encounter in the work and family environment contribute to the recognition and understanding of the reason why gender violence and its forms are incessantly reproduced. This paper, in the occasion of the issue of femicide, proceeds to a content analysis of articles in Greek newspapers, in order to examine the selected articles, based on the thematic axes that have been defined. The first part of the paper presents the theoretical framework, while the second part studies the phenomenon of violence, gender violence and femicide. This is followed by the details of the four cases of femicide from the articles of the two newspapers used for the content analysis. The last part presents the characteristics of each article and a comparison between the two newspapers in terms of content, approach, and use of discourse. Based on the results of the comparison, it can be seen that "The Newspaper of the Journalists" presents more commentary pieces, while "The Dawn" is more often of a simpler, informative nature. The language seems more targeted and communicative in the first, while in the second it is used in a simpler, yet emotional way in some cases. The two newspapers have the same political stance, as their commentaries deal with the same issues.

Key words: content analysis, articles, newspapers, femicide, gender violence, patriarchy, stereotypes, social and biological gender, racism, domestic violence.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ABSTRACT	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1^ο Κεφάλαιο: Θεωρητικό πλαίσιο	9
1.1 Ο ορισμός του κοινωνικού και βιολογικού φύλου και η διαφορά μεταξύ τους...	9
1.2 Το δεύτερο φεμινιστικό κίνημα και η επιρροή της πατριαρχίας.....	10
1.3 Στερεοτυπικά εμπόδια στην επαγγελματική και οικογενειακή πορεία της γυναίκας	13
2^ο Κεφάλαιο: Από τη βία στη γυναικοκτονία	17
2.1 Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο από τον Galtung και τα αίτιά τους σύμφωνα με τον Monahan	17
2.2 Έμφυλη βία	20
2.2.1 Τα είδη της έμφυλης βίας.....	21
2.2.2 Οι μορφές της έμφυλης βίας	24
2.3 Η Γυναικοκτονία ως όρος και τα χαρακτηριστικά της	28
2.3.1 Τα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος	31
2.3.2 Ενέργειες πρόληψης για την αποφυγή των γυναικοκτονιών	34
3^ο Κεφάλαιο: Η Γυναικοκτονία στον Τύπο (2019-2023)	37
3.1 Τα ερευνητικά δεδομένα της εργασίας και μεθοδολογία.....	37
3.2 Υπόθεση: Κέρκυρα 01/01/2019 - Αγγελική Πέτρου	38
3.3 Υπόθεση: Λάρισα 03/08/2021	42
3.4 Υπόθεση: Πειραιάς 03/12/2022	44
3.5 Υπόθεση: Νίκαια 22/01/2023	47
4^ο Κεφάλαιο: Συγκριτική Ανάλυση Εντύπων	50
4.1 Ανάλυση εφημερίδας: «Η Εφημερίδα των Συντακτών».....	50
4.2 Ανάλυση εφημερίδας: «Η Αυγή».....	54
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	57
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ	59

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι υποθέσεις έμφυλης βίας και γυναικοκτονιών απασχολούσαν ανέκαθεν τον ελληνικό χώρο και τη δημοσιογραφία, όπως κάθε ηχηρό έγκλημα που διαταράσσει μια κοινωνία. Στη σημερινή εποχή όμως, και στην Ελλάδα του τώρα, δεν είναι απλό ζήτημα το να χρησιμοποιείται άνετα ο όρος της γυναικοκτονίας. Αυτό συμβαίνει γιατί ο κόσμος δεν είναι σε θέση να παραδεχτεί ότι λειτουργεί με πατριαρχικές αντιλήψεις και ότι πολλές φορές η σύντροφος αντιμετωπίζεται ως κτήμα από τον άνδρα. Αποτελεί πλέον εύκολη δημοσιογραφική συνήθεια το να «ντύνεται» με δικαιολογίες και στερεότυπα κάθε υπόθεση έμφυλης βίας, είτε πρόκειται για γυναικοκτονία, ενδοοικογενειακή ή ενδοσυντροφική βία. Δικαιολογίες που έχουν τη μορφή «Ήταν η κακιά η ώρα», «Τη σκότωσε γιατί την αγαπούσε» ή «Ήθελε να τον παρατήσει και να του πάρει το παιδί και θόλωσε το παλικάρι» (Μεθενίτης, 2021).

Η πατριαρχική κοινωνία είναι ένα σύστημα με πολύ ισχυρά χαρακτηριστικά και αντιλήψεις, τα οποία είναι καλά ριζωμένα στο μυαλό των ανθρώπων, επηρεάζοντας τις απόψεις τους και γενικότερα τον τρόπο ζωής τους (Akgul, 2017). Αποτελεί ένα «ζωντανό» φαινόμενο μέσα από το οποίο εξακολουθούν να υπάρχουν και να αναπαράγονται ο σεξισμός, οι διακρίσεις και η εκμετάλλευση κάθε μορφής σε βάρος των γυναικών (Walby, 1989). Παρά τις προσπάθειες των φεμινιστικών κινημάτων από γυναίκες που διεκδίκησαν τα δικαιώματά τους για ίσες δυνατότητες, ανεξαρτητοποίηση και σεβασμό, η κοινωνική ανισότητα και τα υποτιμητικά στερεότυπα συναντώνται μέχρι και σήμερα. Το δεύτερο φεμινιστικό κίνημα αποτέλεσε την αφετηρία της αντίληψης, ότι δεν πρέπει να ορίζεται η κοινωνική θέση μιας γυναίκας και να αντιμετωπίζεται με απαρχαιωμένες στερεοτυπικές αντιλήψεις, λόγω των βιολογικών και αναπαραγωγικών χαρακτηριστικών της. Το ότι φέρει τη θηλυκή μορφή, εξωτερικά και εσωτερικά, δεν σημαίνει πως είναι υποχρεωμένη να ανταποκρίνεται πλήρως στο γυναικείο πρότυπο που έχει ορίσει η πατριαρχική κοινωνία για εκείνη. (Κογκίδου & Πολίτης, 2006).

Τα πατριαρχικά κατάλοιπα και οι διακρίσεις μπορούν να εκδηλωθούν με πολλούς τρόπους. Ένας από αυτούς είναι η βία και πιο συγκεκριμένα η άσκηση της βίας από τον φαινομενικά πιο δυνατό προς τον πιο αδύναμο (Casique Casique & Furegato, 2006). Στην προκειμένη περίπτωση, ο άνδρας βρίσκεται στον ρόλο του πιο δυνατού και η γυναίκα σε αυτόν του πιο αδύναμου. Αυτό φέρνει ως αποτέλεσμα όλες εκείνες

τις μορφές βίας που συναντώνται στη σημερινή εποχή, οι οποίες αποτελούν μέρος της κατηγορίας που ονομάζεται έμφυλη βία, με την πιο τραγική κατάληξη αυτής να είναι η γυναικοκτονία.

Με αφορμή όλα τα παραπάνω, αλλά και την σημαντική επιδείνωση του φαινομένου της γυναικοκτονίας στην Ελλάδα, η παρούσα εργασία μελετά τους παράγοντες που ενθαρρύνουν και διατηρούν την ύπαρξη, αλλά και την εξέλιξη αυτής της συνθήκης, ενώ ο κύριος ρόλος της είναι η ανάλυση περιεχομένου αρθρογραφίας με θέμα τις γυναικοκτονίες.

Το πρώτο κεφάλαιο αποτελεί το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας, το οποίο χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Στην πρώτη γίνεται λόγος για τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στον ορισμό του βιολογικού φύλου, με εκείνον του κοινωνικού φύλου, όπως επίσης και για την επιρροή που έχουν αυτοί οι δύο προσδιορισμοί φύλου στην ζωή του ανθρώπου. Στην δεύτερη ενότητα αναφέρεται το δεύτερο φεμινιστικό κίνημα και οι διαφορετικές επιδράσεις που είχε στις δυτικές χώρες, σε σχέση με τις ανατολικές χώρες της Ευρώπης, αλλά και η επιρροή της πατριαρχίας στις αντιλήψεις και το σκεπτικό των ανθρώπων μέχρι και σήμερα. Η τρίτη ενότητα παρουσιάζει κάποια από τα στερεοτυπικά εμπόδια της πατριαρχίας που συναντά μια γυναίκα στην επαγγελματική ανέλιξή της, αλλά και στις επιλογές που θα κάνει ως μητέρα και οικογενειάρχης.

Το δεύτερο κεφάλαιο έχει την ονομασία «*Από τη βία στη γυναικοκτονία*» και διασπάται σε τρεις ενότητες και τέσσερις υποενότητες. Το περιεχόμενο της πρώτης ενότητας αφορά το κοινωνικό φαινόμενο της βίας, όπως το προσεγγίζει ο Galtung και τα αίτιά της σύμφωνα με τον Monahan. Η δεύτερη ενότητα μελετά το φαινόμενο της έμφυλης βίας, ενώ περιλαμβάνει και δύο υποενότητες, από τις οποίες η πρώτη κάνει λόγο για τα είδη της έμφυλης βίας και η δεύτερη για τις μορφές της. Η τρίτη ενότητα αφορά περισσότερο το κύριο θέμα της εργασίας, καθώς αναφέρεται στο φαινόμενο των γυναικοκτονιών και πιο συγκεκριμένα στον ορισμό της και τα χαρακτηριστικά της. Απαρτίζεται κι αυτή από δύο υποενότητες, όπου στην πρώτη εξετάζονται τα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος και στην δεύτερη οι ενέργειες πρόληψης για την αποφυγή των γυναικοκτονιών.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η γυναικοκτονία στον Τύπο από το 2019 έως το 2023. Αποτελείται από πέντε ενότητες, από τις οποίες η πρώτη παρουσιάζει τα ερευνητικά δεδομένα της εργασίας και τη μεθοδολογία που ακολουθείται για την

ανάλυση του περιεχομένου της αρθρογραφίας από τις εφημερίδες. Οι επόμενες τέσσερις ενότητες εξετάζουν η κάθε μια, από μια υπόθεση γυναικοκτονίας. Η δεύτερη μελετά την υπόθεση στην Κέρκυρα, στις 01/01/2019, με θύμα την Αγγελική Πέτρου, ενώ η τρίτη εκείνη της Λάρισας, στις 03/08/2021. Η τέταρτη ενότητα εξετάζει την υπόθεση του Πειραιά, στις 03/12/2022 και η πέμπτη και τελευταία ενότητα του κεφαλαίου αναφέρεται στην υπόθεση της Νίκαιας, στις 22/01/2023.

Στο τέταρτο και τελευταίο κεφάλαιο επιτυγχάνεται η ανάλυση και η σύγκριση των δύο εφημερίδων, αναφορικά με τα άρθρα που χρησιμοποιήθηκαν από την κάθε μια για τις υποθέσεις. Λαμβάνονται υπόψιν το περιεχόμενο, η προσέγγιση, η πολιτική τοποθέτηση και η χρήση του λόγου. Στο τέλος παρουσιάζονται τα συμπεράσματα και οι βιβλιογραφικές αναφορές.

1^ο Κεφάλαιο: Θεωρητικό πλαίσιο

1.1 Ο ορισμός του κοινωνικού και βιολογικού φύλου και η διαφορά μεταξύ τους

Η έννοια του φύλου και ο διαχωρισμός του σε αρσενικό και θηλυκό είναι ένα θέμα που ξεκίνησε να απασχολεί την κοινωνία εδώ και αρκετά χρόνια. Πιο συγκεκριμένα, η φεμινιστική σκέψη του δεύτερου κινήματος, κατά τη δεκαετία του '60, έφερε στο προσκήνιο την έννοια του «φύλου», κάνοντας λόγο για την καταπίεση που ένιωθαν γυναίκες και άνδρες, όσον αφορά τον προσδιορισμό του όρου σε κοινωνικοπολιτικό επίπεδο. Οι φεμινίστριες της εποχής εισήγαγαν τον όρο «κοινωνικό φύλο», “gender”, με σκοπό να επιτύχουν τον διαχωρισμό του από την έννοια του βιολογικού φύλου, “sex”. Ο διαχωρισμός αυτός αφορά την ανεξαρτητοποίηση της έννοιας του κοινωνικού φύλου από τα αυστηρά και συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του ορισμού του βιολογικού φύλου, τα οποία έχει ορίσει η πατριαρχική κοινωνία (Κογκίδου & Πολίτης, 2006).

Ο ορισμός του βιολογικού φύλου, δηλαδή “sex” κατά την αγγλοσαξονική ορολογία, αφορά τα βιολογικά χαρακτηριστικά που συναντώνται σε καθένα από τα δύο φύλα, «αρσενικό» και «θηλυκό». Αναφερόμαστε δηλαδή στα διαφορετικά αναπαραγωγικά συστήματα και τα γενετικά γνωρίσματα, όπως είναι τα εσωτερικά και εξωτερικά γεννητικά όργανα και οι αλλαγές που συμβαίνουν στο σώμα κατά την περίοδο της εφηβείας (Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, 2021; Muehlenhard & Peterson, 2011).

Σε αντίθεση με την έννοια του βιολογικού φύλου, ο όρος του κοινωνικού φύλου “gender” δεν σχετίζεται με τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του ατόμου, αλλά με τον ρόλο που υπηρετεί ή πρέπει να υπηρετεί, σύμφωνα με τα κοινωνικά πρότυπα. Έτσι λοιπόν το κάθε άτομο, «άνδρας» ή «γυναίκα», σε διάφορα κοινωνικά περιβάλλοντα όπως είναι η οικογένεια, η γειτονιά ή δουλειά, επιβάλλεται να συμπεριφέρεται ανάλογα με το πως ορίζεται ο ανδρισμός και η θηλυκότητα από την κοινωνία (Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, 2021; Schnebly, 2022).

Ενώ το κοινωνικό φύλο συχνά συγγέεται με το βιολογικό, το άτομο γεννιέται χωρίς να γνωρίζει τον προσδιορισμό αυτό. Αντίθετα, οι άνθρωποι μαθαίνουν να ενεργούν σύμφωνα με τις κοινωνικά κατασκευασμένες προσδοκίες του φύλου τους, καθώς μεγαλώνουν. Οι κοινωνικές κατασκευές είναι ιδέες που αρχικά επινόησαν οι

άνθρωποι και συνεχίζουν να διαιωνίζουν με την πάροδο του χρόνου. Οι άνθρωποι μαθαίνουν σιωπηρά και ρητά, πώς πρέπει να ενεργεί κάποιος του ίδιου φύλου με αυτούς, καθώς μεγαλώνουν, από τους ανθρώπους γύρω τους και από τα δημοφιλή μέσα ενημέρωσης. Ωστόσο, αυτές οι προσδοκίες δεν ταιριάζουν πάντα με τον τρόπο με τον οποίο ενεργούν ή θέλουν να ενεργούν οι άνθρωποι. Οι προσδοκίες που σχετίζονται με το φύλο προέρχονται συχνά από στερεότυπα. Τα στερεότυπα περιλαμβάνουν ευρέως διαδεδομένες πεποιθήσεις για μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων που βασίζονται σε προκατειλημμένες ιδέες. Για παράδειγμα, ορισμένες στερεοτυπικές προσδοκίες για τους άνδρες στις ΗΠΑ υποστηρίζουν, ότι πρέπει να είναι ανταγωνιστικοί, μεγαλόσωμοι και μυώδεις και να φροντίζουν οικονομικά το νοικοκυριό τους. Αντίθετα, ορισμένες προσδοκίες για τις γυναίκες στις ΗΠΑ είναι, ότι πρέπει να είναι ευγενικές, περιποιητικές, καλλίγραμμα και θεωρείται ότι είναι δική τους υποχρέωση οι οικιακές εργασίες, όπως η ανατροφή των παιδιών και η διαχείριση του νοικοκυριού σύμφωνα με τα κοινωνικά πρότυπα (Schnebly, 2022).

1.2 Το δεύτερο φεμινιστικό κίνημα και η επιρροή της πατριαρχίας

Το φεμινιστικό κίνημα του δεύτερου κύματος στη Δυτική και Νότια Ευρώπη είχε ως στόχο την δημιουργία μιας «φεμινιστικής γενιάς», η οποία θα χαρακτηριζόταν από ισοτιμία. Άσκησε σημαντική επιρροή στα άτομα της νέας γενιάς, γιατί τότε διαμορφώνονταν η κριτική τους σκέψη. Από τα τέλη του 1960, μέχρι τα μέσα του 1970, είχε εμφανιστεί σε χώρες της Δυτικής και Νότιας Ευρώπης, όπως τη Βρετανία, Σκανδιναβία, Δυτική Γερμανία, Γαλλία και Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία (Karlan, 2012). Σε όλες τις χώρες, το κίνημα διεκδίκησε την παροχή ίσων αμοιβών, ισότητα ρόλων, την απελευθέρωση του νόμου περί αμβλώσεων, καθώς και την ενεργή προσπάθεια να αλλάξουν οι νόρμες, που σχετίζονται με τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία και να αμφισβητηθούν οι παραδοσιακές αντιλήψεις για τον ρόλο της γυναίκας, ως νοικοκυράς και μητέρας. Επικεντρώθηκε κυρίως στην αλλαγή των ρόλων των γυναικών και στην επίτευξη της ισότητας με τους άνδρες, στην ηγεσία του κυριαρχούσαν οι γυναίκες και ορισμένες ομάδες απέκλειαν ενεργά τους άνδρες από τη συμμετοχή. Συνεπώς, το κίνημα είναι πολύ πιθανό να επηρέασε τις συμπεριφορές σχετικά με τους ρόλους των φύλων, ιδίως των γυναικών, και έχει συνδεθεί με την αύξηση της ισονομίας (Shorrock, 2018).

Όσον αφορά τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, λόγω του ότι βρίσκονταν υπό καθεστώς κρατικού σοσιαλισμού, είχαν μια πολύ διαφορετική εμπειρία από τη Δύση, όσον αφορά τους ρόλους των φύλων. Υπήρχε μια πολιτική, σχετικά με την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, που ενθάρρυνε και διευκόλυνε ουσιαστικά τη μαζική είσοδο των γυναικών στο εργατικό δυναμικό πλήρους απασχόλησης, μέσω της παροχής υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και μισθών μητρότητας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η συμμετοχή των γυναικών στο εργατικό δυναμικό να αυξηθεί ραγδαία, σε σχέση με τη Δύση. Η γυναικεία απασχόληση στην Ανατολή επιβλήθηκε στις γυναίκες, λόγω της οικονομικής αναγκαιότητας των δύο εισοδημάτων για τις οικογένειες και τα ιδανικά ισότητας του κρατικού σοσιαλισμού. Επομένως, δεν είχε την ιδιότητα του σκληρά κατακτημένου δικαιώματος και της οδού προς την ανεξαρτησία και τη χειραφέτηση, όπως στη Δύση (Shorrocks, 2018).

Επιπλέον, δεν έγινε καμία προσπάθεια να ενθαρρυνθεί η ισότητα των φύλων στην οικιακό περιβάλλον, με αποτέλεσμα οι γυναίκες να επιβαρύνονται διπλά ή τριπλά με την εργασία πλήρους απασχόλησης, την φροντίδα των παιδιών και του σπιτιού και τη δραστηριότητα στη "δεύτερη οικονομία" που αναλαμβάνουν από οικονομική ανάγκη (Voicu & Tufis, 2012). Επίσης, οι γυναίκες αντιμετώπιζαν σημαντικές διακρίσεις στο πλαίσιο του εργατικού δυναμικού, με άνισες αμοιβές και διαχωρισμό των φύλων, με εκείνες να ωθούνται σε θέσεις εργασίας χαμηλότερης ειδίκευσης. Ωστόσο, το τέλος του κρατικού σοσιαλισμού και η μείωση της ζήτησης εργασίας είχαν ως αποτέλεσμα να εκδιωχθεί ο γυναικείος πληθυσμός από το εργατικό δυναμικό, αλλά και να απομακρυνθεί οικειοθελώς, ως λύση στο διπλό ή τριπλό βάρος που προαναφέρθηκε (Shorrocks, 2018).

Η επίμονη ανισότητα μεταξύ των δύο φύλων στο πλαίσιο του κρατικού σοσιαλισμού, παρά την επίσημη δέσμευση για την ισότητα των φύλων και τη χειραφέτηση των γυναικών, καθώς και η απουσία του φεμινιστικού κινήματος του δεύτερου κύματος, υποδηλώνει ένα διαφορετικό πρότυπο στην Ανατολική Ευρώπη σε σχέση με τη Δυτική Ευρώπη (Shorrocks, 2018).

Αναφορικά με την πατριαρχία, υπάρχουν διάφοροι ορισμοί που την περιγράφουν, οι οποίοι εστιάζουν σε διαφορετικές πτυχές της έννοιας. Σύμφωνα με την Filiz Akgul (2017), η Kate Millet αποδίδει τις αρχές της πατριαρχίας ως διττές,

αναφέροντας πως οι άνδρες κυριαρχούν στις γυναίκες και οι μεγαλύτεροι κυριαρχούν στους νέους. Ένας άλλος ορισμός που εισήγαγε ο Lerner (1986) υποστηρίζει ότι «η πατριαρχία αναφέρεται στο σύστημα που προέρχεται ιστορικά από το ελληνικό και το ρωμαϊκό δίκαιο, στο οποίο ο άνδρας, ως επικεφαλής του νοικοκυριού, είχε απόλυτη νομική και οικονομική εξουσία επί των εξαρτημένων γυναικών και ανδρών μελών της οικογένειάς του». Ένας παρόμοιος ορισμός από τον Morrissey (2003) εξηγεί ότι η πατριαρχία είναι οι σχέσεις διακυβέρνησης στις οποίες προΐσταται ο πατέρας.

Η πατριαρχία είναι μια έννοια που αναφέρεται στην εξουσία και τον έλεγχο μεταξύ ενός αντικειμένου και ενός υποκειμένου. Έχει παρατηρηθεί σε σχέσεις μεταξύ αδερφού-αδερφής, όπου τα κορίτσια περιορίζονται και η συμπεριφορά τους καλλιεργείται από τους άνδρες συγγενείς τους, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι άνδρες δεν θα χρειαστεί να παρέμβουν στο όνομα της διατήρησης της οικογενειακής τιμής. Επιπλέον, ο Morrissey (2003) υποστηρίζει ότι ο πατέρας είναι βασικός καταπιεστής στην πατριαρχία, ενώ μελετητές, όπως ο Ferguson (1999), έχουν επίσης προσδιορίσει την πατριαρχία ως την κυριαρχία του πατέρα. Αν και ο κανόνας του πατέρα είναι αυτός που παρατηρείται συνήθως, δεν αποτελεί προϋπόθεση για πατριαρχικές σχέσεις. Επομένως, παίρνοντας ως δεδομένο, ότι κατά καιρούς και υπό ορισμένες συνθήκες η οικογενειακή αγάπη ασκείται και εκφράζεται με τη μορφή του ελέγχου, οι γυναίκες μαθαίνουν ότι η ανδρική κυριαρχία είναι στην πραγματικότητα μέρος της φροντίδας που νιώθουν στην πυρηνική οικογένεια και εξισώνουν τον έλεγχο και την κυριαρχία με την αγάπη και την οικειότητα (Akgul, 2017). Επιπλέον, ο Steven Goldberg (1979) επισημαίνει, ότι η πατριαρχία είναι κάθε σύστημα οργάνωσης, στο οποίο ο συντριπτικός αριθμός των ανώτερων θέσεων στις ιεραρχίες καταλαμβάνεται από άνδρες. Οι γυναίκες πολιτικοί είναι, ενίοτε, σε μικρότερο ποσοστό από τους άνδρες. Με τον όρο σύστημα οργάνωσης, προσδιορίζει κάθε πολιτικό, οικονομικό, χρηματοπιστωτικό, θρησκευτικό ή κοινωνικό περιβάλλον.

Πιο συγκεκριμένα, αποτελεί ένα σύστημα κοινωνικών δομών και πρακτικών, στο οποίο υφίστανται και αναπαράγονται σχέσεις ιεραρχίας μεταξύ των ανθρώπων, βασιζόμενες σε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που επηρεάζονται από στερεοτυπικές αντιλήψεις του παρελθόντος και της αρχαιότητας. Οι ιεραρχικές αυτές πρακτικές, όπως διαπιστώθηκε και παραπάνω, αφορούν τις ανθρώπινες σχέσεις και δημιουργούν ρόλους εξουσίας και υπεροχής ανάμεσά τους. Η πατριαρχία επηρεάζει κυρίως τις

σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών, αλλά μπορεί να έχει σημαντικές επιδράσεις και σε σχέσεις μεταξύ ανδρών, μεταξύ γυναικών, εκπαιδευτικών και εκπαιδευόμενων κ.ο.κ. (Akgul, 2017).

Οι ιεραρχικές σχέσεις εμφανίστηκαν από πολύ παλιά, καθώς επηρέαζαν σε μεγάλο βαθμό τις συνθήκες που επικρατούσαν σε μια οικογένεια. Η υπεροχή, τα περισσότερα δικαιώματα, οι ευθύνες και οι υποχρεώσεις είναι χαρακτηριστικά που ταυτίζονταν με τους μεγαλύτερους σε ηλικία άνδρες σε μια οικογένεια, ενώ ακόμα και σε αυτή την περίπτωση ο διαμοιρασμός τους γινόταν ανάλογα την ηλικία του καθενός. Επίσης, οι γυναίκες ερχόντουσαν τελευταίες σε σειρά, ενώ ακόμα κι εκεί έπαιξε ρόλο η ηλικία της καθεμιάς, όσον αφορά τις αρμοδιότητες και τα δικαιώματα (Geetha, 2007; Kandiyoti, 2000b).

Σχετικά με την υπεροχή των ανδρών στις γυναίκες, η Walby (1989) υποστηρίζει, ότι η πατριαρχία είναι ένα σύστημα κοινωνικών δομών και πρακτικών στο οποίο οι άνδρες κυριαρχούν, καταπιέζουν και εκμεταλλεύονται τις γυναίκες. Επιπλέον, σύμφωνα με μία πιο μαρξιστική προσέγγιση, γίνεται στόχος η θεωρητικοποίηση της καταπίεσης των γυναικών, σύμφωνα με την οποία προκύπτει ένα «ταξικό σύστημα φύλου» μεταξύ ανδρών και γυναικών. Εν κατακλείδι, η πατριαρχία μπορεί να οριστεί ως «κοινωνικές διευθετήσεις που μεροληπτούν υπέρ των ανδρών, όπου οι άνδρες κυριαρχούν στις γυναίκες, τόσο δομικά όσο και ιδεολογικά» (Akgul, 2017).

1.3 Στερεοτυπικά εμπόδια στην επαγγελματική και οικογενειακή πορεία της γυναίκας

Μια γυναίκα μπορεί να συναντήσει συμπεριφορές επηρεασμένες από την πατριαρχική σκέψη και να αντιμετωπιστεί στερεοτυπικά καθημερινά, σε διάφορα κοινωνικά περιβάλλοντα και καταστάσεις, όπως είναι ο εργασιακός χώρος, η γειτονιά, το οικογενειακό περιβάλλον και σε οποιαδήποτε διαπροσωπική σχέση.

Ο εργασιακός χώρος μπορεί να χαρακτηριστεί, ως ένα από τα πιο συχνά μέρη έντονης αναπαραγωγής έμφυλων διακρίσεων, με τη γυναίκα να αποτελεί τον κύριο στόχο αυτών και τα εμπόδια που συναντά στην εξελικτική επαγγελματική της πορεία είναι ποικίλα (Gibb, Fergusson, Horwood & Boden, 2014). Σαφώς και παρατηρείται

μερική βελτίωση των συνθηκών, δεδομένου ότι παλαιότερα η γυναίκα δεν είχε το δικαίωμα να εργαστεί και να σπουδάσει, ωστόσο αυτό δεν αποτελεί δικαιολογία για την άδικη αντιμετώπισή της σε ορισμένες περιπτώσεις.

Αρχικά, όσο ακόμη βρίσκεται στο στάδιο της αναζήτησης εργασίας, προκύπτουν δυσχέρειες οι οποίες μπορούν να αμφισβητήσουν σημαντικά την επιλογή της για την εκάστοτε θέση και τις περισσότερες φορές δεν αφορούν την ικανότητά της ως επαγγελματία, τις γνώσεις ή την ακαδημαϊκή κατάρτισή της. Πρόκειται για τις περιπτώσεις όπου αντιμετωπίζεται ως μητέρα, ως μητέρα εν όψη, ως σύζυγος και ως νοικοκυρά και δεν λαμβάνεται υπόψιν ο ρόλος που θα κανονικά θα έπρεπε, εκείνος της εργαζόμενης και της επαγγελματία (Gangl & Ziefle, 2009; Gibb, Fergusson, Horwood & Boden, 2014). Δεν είναι λίγοι οι εργοδότες οι οποίοι θα απορρίψουν μια κατάλληλα καταρτισμένη γυναίκα, λόγω πιθανής ή υπάρχουσας εγκυμοσύνης ή παιδιών, επειδή θεωρούν, ότι θα έχει περιορισμένο χρόνο απέναντι στα καθήκοντά της και δεν θα είναι πλήρως αποδοτική. Επίσης, αυτό είχε ως αποτέλεσμα να παραπέμπεται σε θέσεις μερικής απασχόλησης (Γώγου, 2006).

Οι δυσκολίες για μια γυναίκα στον εργασιακό τομέα όμως, δυστυχώς δεν σταματούν εδώ. Έχοντας πλέον κατοχυρώσει μια θέση στην αγορά εργασίας, στη συνέχεια πρέπει να αντιμετωπίσει τις μισθολογικές διακρίσεις που υφίστανται και είναι ευνοϊκές προς τους άνδρες. Δεν είναι λίγες οι φορές που η δουλειά και η εργατικότητα μιας γυναίκας αξιολογείται χαμηλότερα από εκείνη ενός άντρα, με τις αποδοχές για την ίδια θέση να είναι υψηλότερες και γενικά πιο ικανοποιητικές για τον άνδρα (Gibb, Fergusson, Horwood & Boden, 2014). Επίσης, συχνά παρατηρείται, πως ενώ ο αριθμός των προσλήψεων και των θέσεων εργασίας από γυναίκες αυξάνεται, το ποσοστό σε θέσης υψηλής ιεραρχίας μένει σταθερό. Αυτό σημαίνει πως ενώ καταφέρνουν να εισαχθούν σε μια επαγγελματική ομάδα, οι προοπτικές για εξέλιξη σε ηγετικές και ισχυρότερες θέσεις με μεγαλύτερο κοινωνικό υπόβαθρο και ευθύνες είναι λιγοστές (Ξαρχάκου, 2018). Αυτό είναι το φαινόμενο της «γυάλινης οροφής», σύμφωνα με το οποίο εξηγείται η αδυναμία πολλών γυναικών να προχωρήσουν πέρα από ένα ορισμένο σημείο στο επαγγελματικό τους περιβάλλον, ανεξάρτητα από τα προσόντα ή τα επιτεύγματά τους (Purcell, MacArthur & Samblanet, 2010).

Ένα άλλο κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο οι γυναίκες έρχονται αντιμέτωπες με υποτιμητικές συμπεριφορές και σχόλια είναι εκείνο της ευρύτερης κοινότητας στην οποία ζουν. Είτε πρόκειται για το περιβάλλον μιας μεγαλούπολης, ενός πιο μικρού αστικού κέντρου, ή ενός χωριού στην επαρχία, ο κόσμος είναι ο πιο αυστηρός κριτής και η γυναίκα αποτελεί τον πιο συχνό στόχο των σχολίων αυτών. Οι χαρακτηρισμοί εξαιτίας του θηλυκού φύλου αφορούν πολλούς, αν όχι όλους, τους ρόλους που έχει μια γυναίκα και τις επιλογές που κάνει στη ζωή της, με βάση αυτούς τους ρόλους.

Όσον αφορά τη μητρότητα, η κοινή γνώμη έχει πολλά να προσάψει, να αμφισβητήσει και να συμπεράνει για μια γυναίκα. Πριν ακόμη ξεκινήσει αυτός ο κύκλος στη ζωή της, έχει να αντιμετωπίσει σχόλια και απορίες, οι οποίες αφορούν το σώμα της και τη διαχείριση της προσωπικής της ζωής. Οι ερωτήσεις αυτές σχετίζονται με το πότε και πόσα παιδιά θα κάνει και γιατί δεν τα έχει κάνει ακόμα, σε περίπτωση που διατηρεί μακροχρόνια σχέση. Έπειτα, σειρά έχουν τα ερωτήματα και οι απόψεις σχετικά με τον τρόπο ανατροφής και εκπαίδευσης των παιδιών, γεγονός που δημιουργεί ανασφάλεια και άγχος στις μητέρες, σχετικά με το αν μεγαλώνουν σωστά τα παιδιά τους και τους παρέχουν όσα χρειάζονται (Damaske, 2013). Όλα αυτά τα σχόλια και οι παρατηρήσεις, τα οποία υποτίθεται πως είναι συμβουλευτικού χαρακτήρα, στην πραγματικότητα αποτελούν ένα μέσο διατήρησης του ελέγχου και καταπάτησης των προσωπικών ορίων της γυναίκας. Επιπλέον, αυτές οι επιλογές για την πορεία της ζωής της, αφορούν το σώμα της και τους ρόλους που θέλει να έχει ως άνθρωπος. Είναι δικαίωμα κάθε γυναίκας να μη θέλει να γίνει μητέρα, ενώ μπορεί υπάρχει και το ενδεχόμενο να μην είναι δυνατό για εκείνη να αποκτήσει παιδιά ή να επιθυμεί απλώς να γίνει ανάδοχος παιδιού. Η μητρότητα εξακολουθεί να θεωρείται πρωταρχικός ρόλος για τις γυναίκες, ενώ εκείνες που δεν γίνονται μητέρες, είτε βιολογικά, είτε κοινωνικά, συχνά αντιμετωπίζονται στερεοτυπικά ως απελπισμένες ή εγωίστριες (Letherby, 2002).

Ένα θέμα που απασχολεί ιδιαίτερα την επικαιρότητα το τελευταίο διάστημα είναι εκείνο του δικαιώματος στον δημόσιο θηλασμό. Όπως αναφέρει η Aimee Grant (2016), σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2014), ο θηλασμός είναι μια από τις σημαντικότερες διαδικασίες για την ανατροφή του παιδιού και προτείνει να γίνεται τουλάχιστον μέχρι τους πρώτους έξι μήνες της ζωής του παιδιού. Το να συνδυάσει μια μητέρα τις εξωτερικές υποχρεώσεις της και την ανατροφή του παιδιού,

ειδικά όταν επιλέγει να θηλάσει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το προτεινόμενο, αποτελεί πραγματική καθημερινή πρόκληση. Τα σχόλια, η κριτική και η προσωπική γνώμη του καθενός, σχετικά με το σώμα της κάθε γυναίκας, επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό την φυσιολογική και αναγκαία αυτή διαδικασία, με αποτέλεσμα κάποιες να επιλέγουν να σταματήσουν τον θηλασμό εκτός σπιτιού ή και εντελώς (Thomson, Ebisch-Burton & Flacking, 2015). Μεταξύ των υφιστάμενων μελετών, η έλλειψη εξοικείωσης με το θηλασμό, οι σεξιστικές απόψεις και η υπερσεξουαλικοποίηση του μαστού εντοπίστηκαν παράλληλα με τη δυσφορία για την προβολή του θηλασμού από αγνώστους (Sommers-Flanagan, Sommers-Flanagan & Davis, 1993; L'Engle, Brown & Kenneavy, 2006).

Κατά τη διάρκεια του 2014, στο Ηνωμένο Βασίλειο, αρκετές περιπτώσεις γυναικών που δέχθηκαν κριτική επειδή θήλαζαν δημοσίως, εμφανίστηκαν σε εθνικές εφημερίδες. Η προσέγγιση της Κριτικής Ανάλυσης Λόγου χρησιμοποιήθηκε για τη θεωρητική πλαισίωση της ανάλυσης 884 φυσικών σχολίων, που αφορούσαν μια διαμαρτυρία υπέρ του δικαιώματος των γυναικών να θηλάζουν δημοσίως, από τον πιο δημοφιλή διαδικτυακό ειδησεογραφικό ιστότοπο του Ηνωμένου Βασιλείου, τη Mail Online. Τα ευρήματα συζητήθηκαν σε σχέση με τους ρόλους των μητέρων ως πολίτες και σεξουαλικά όντα, με ιδιαίτερη έμφαση στην ορατότητα των στήθους στον δημόσιο χώρο. Η συντριπτική πλειονότητα των σχολιαστών κατά του δημόσιου θηλασμού πρότεινε ότι «δεν ήθελαν να βλέπουν» τα στήθη των γυναικών δημοσίως. Αυτά τα σχόλια πλαισίωναν τα στήθη και την πράξη του θηλασμού ως μια δυσάρεστη πράξη που θα έπρεπε να πραγματοποιείται μόνο σε ιδιωτικό χώρο. Τα σώματα των γυναικών εν γένει και των βρεφών τους απουσίαζαν από τις περιγραφές των αναρτών για τον δημόσιο θηλασμό. Κατά συνέπεια, η μόνη σωματική εστίαση ήταν στα στήθη μεμονωμένα, τα οποία μάλιστα αναφέρονταν με διάφορους προσβλητικούς τρόπους, όπως ότι «κρέμονται» ή ότι «πετάγονται». Οι γυναίκες που θήλαζαν δημοσίως θεωρήθηκαν αντιαισθητικές, τεμπέλες και κακές μητέρες χωρίς αυτοσεβασμό, ενώ χαρακτηρίστηκαν και ως επιδειξιμανείς, προσκαλώντας σε σεξουαλική επαφή τους άνδρες. Υποστηρίχθηκε επίσης, ότι οι απόψεις αυτές προέρχονται από τις άνισες σχέσεις των δύο φύλων στην κοινωνία και από τη διαμόρφωση του στήθους ως σεξουαλικού οργάνου και όχι ως μέσου ανατροφής των παιδιών. Αυτά τα περιστατικά διαδραματίζονται στο δημόσιο χώρο, όπου οι μητέρες περιθωριοποιούνται σε μια πατριαρχική κοινωνία (Grant, 2016).

2^ο Κεφάλαιο: Από τη βία στη γυναικοκτονία

2.1 Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο από τον Galtung και τα αίτιά τους σύμφωνα με τον Monahan

Η βία αποτελεί ένα από τα μακροβιότερα παγκόσμια κοινωνικά προβλήματα. Ένα φαινόμενο αρκετά περίπλοκο, σύνθετο και πολυδιάστατο. Χαρακτηρίζεται με ξεχωριστό τρόπο κάθε χρονική περίοδο, λόγω της έντονης ποικιλομορφίας του όρου και των συνθηκών που μεταβάλλονται σε κάθε εποχή. Το κάθε κοινωνικό περιβάλλον προσδίδει νέα χαρακτηριστικά στον τρόπο με τον οποίο εκδηλώνεται η βία, καθώς ο κόσμος εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς και τα δεδομένα αλλάζουν ραγδαία. Αυτό που με βεβαιότητα παραμένει αμετάβλητο είναι οι αρνητικές συνέπειες που έχουν στον άνθρωπο και την κοινωνία τους οι μορφές βίας και παρενόχλησης.

Σύμφωνα με τον Mider (2013) η βία συνόδευε πάντα την ανθρωπότητα και δεν έχει υπάρξει ακόμη κάποια περίοδος της ιστορίας της στην οποία δεν ήταν μέρος της (Hirsch & Perry, 1973). Φαίνεται πως είναι αδύνατο να διαχωριστεί η βία από την ανθρώπινη ύπαρξη. Αποτελεί μόνιμο κομμάτι της ζωής τους ανεξάρτητα απ' όσες ατομικές και συλλογικές προσπάθειες έχουν γίνει (Kofakowski, 1997, Taylor, 1991). Όσο ανεπιθύμητη και καταδικασμένη και αν είναι, δεν παύει να είναι και απαραίτητη της ανθρώπινες κοινωνίες (Keane, 2004). Η πανταχού παρουσία και οι συνέπειες που συνδέονται με αυτό το φαινόμενο υποδεικνύουν ότι η βία πρέπει να καταλαμβάνει μια ιδιαίτερη θέση στην ακαδημαϊκή συζήτηση. Ωστόσο, οι μελέτες για τη βία θεωρούνται ταμπού, το φαινόμενο της βίας έχει αγνοηθεί, κατασταλεί και τοποθετηθεί στο περιθώριο της κοινωνικής και πολιτικής σκέψης. Αυτή η άποψη εκφράζεται από πολλούς συγγραφείς (Arendt, 1988 ; Ashworth & Dandeker, 1987 ; Malešević, 2010 ; Nieburg, 1969).

Τους αναφέρουν και οι Δουλκίδου, Πανοπούλου και Πρωτογεράκη (2014), στο λεξικό του Μπαμπινιώτη (2008), η βία ορίζεται ως «..η (υλική ή ψυχολογική) πίεση που ασκεί κάποιος επάνω σε κάποιον άλλο για να του επιβάλλει τη θέληση του..». Ωστόσο, είναι δύσκολο να οριστεί με ακρίβεια η έννοια της βίας, καθώς είναι πολύπλευρος όρος και αφορά πολλούς επιστημονικούς κλάδους, οι οποίοι αλληλοεπηρεάζονται και αλληλεξαρτώνται.

Ο Galtung (1969) χρησιμοποιεί την ευρεία έννοια της βίας και την αποκαλεί «δομική βία» (Strukturellen Gewalt). Η δομική βία είναι το αποτέλεσμα των ανισοτήτων που υπάρχουν σε κοινωνίες που είναι οικονομικές, πολιτικές ή προέρχονται από άνιση πρόσβαση στην εκπαίδευση. Αρχικά, ο Galtung συνέδεσε τη δομική βία με τους περιορισμούς στον τομέα της εξουσίας και της κατανομής των οικονομικών πόρων. Με την πάροδο του χρόνου, αυτή η κατηγορία επεκτάθηκε στην καταπίεση που προέκυψε από άλλα κοινωνικά υποσυστήματα: πολιτισμός, εκπαίδευση, στρατιωτικές και νομικές δομές.

Στο μεταγενέστερο έργο του, ο Galtung (1990) εισήγαγε τους την έννοια της «πολιτισμικής βίας». Πρόκειται για κάθε ενέργεια που επιχειρείται μέσα σε μια κοινωνία και στοχεύει στη νομιμοποίηση, δικαιολόγηση ή τυποποίηση πράξεων άμεσης ή δομικής βίας. Η δομική βία εμφανίζεται όπου υπάρχουν κοινωνικές δομές και θεσμοί που προκαλούν πολιτική καταπίεση, οικονομική εκμετάλλευση ή σημαντικό κοινωνικό πλεονέκτημα μιας ομάδας έναντι μιας τους. Αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ενδημικό σε σχέση με συστήματα όπου υπάρχουν μεγάλες ανισότητες στην κατανομή του κοινωνικού εισοδήματος. Ορισμένες ομάδες έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε κοινωνικά αγαθά, σε σχέση με κάποιες τους που έχουν πιο παρεμποδισμένη πρόσβαση (Ofreneo & de Vela, 2006).

Η δομική βία είναι ένα επικίνδυνο φαινόμενο, καθώς είναι ανεπαίσθητη, διέρχεται δηλαδή «αόρατα» από διάφορες κοινωνικές δομές και συνυφαίνεται με αυτές. Αυτό το είδος βίας δεν επικεντρώνεται στην κυρίαρχη κουλτούρα (δηλαδή, στην «ήπια» βία), αλλά τους θεσμούς και τους κοινωνικές δομές που αναγκάζουν τα άτομα να ακολουθούν ορισμένα πρότυπα συμπεριφοράς και να ασκούν πίεση πάνω τους. Αυτές οι δομές χαρακτηρίζονται με αρνητικό τρόπο, επειδή γίνονται άκαμπτες, καθώς οι ολιγαρχικές ομάδες αναλαμβάνουν και ο υπόλοιπος πληθυσμός δεν μπορεί να αξιοποιήσει τους δυνατούς του (Bourdieu & Wacquant, 2001).

Ο Galtung δημιούργησε ένα σχήμα, το λεγόμενο «τρίγωνο της βίας». Πρόκειται για τη σχηματική σχέση μεταξύ των τριών ειδών βίας: άμεση (φυσική), πολιτισμική και δομική. Η δομική και πολιτισμική βία είναι η βάση του τριγώνου. Αποτελούν την οριακή προϋπόθεση για τη νομιμοποίηση ή την πρόκληση εκδήλωσης διαφόρων μορφών σωματικής βίας. Η υπάρχουσα κοινωνική δομή και κουλτούρα γίνονται αντιληπτές από τα περισσότερα μέλη του πληθυσμού ως δεδομένες, απαραβίαστες,

αυτονόητες και χωρίς την απαίτηση για κάποια τεκμηρίωση. Στην κορυφή του τριγώνου, υπάρχει η «άμεση βία», δηλαδή η σωματική βία που είναι ένα ορατό κοινωνικό γεγονός. Τους ερευνητές δεν μπορεί να εξετάσει την άμεση βία χωρίς να αναφερθεί στο υπόβαθρο, τους αιτίες, τους δικαιολογίες και τους τεκμηριώσεις τους που είναι αόρατες με την πρώτη ματιά, και δεν πρέπει να διερευνά μόνο το φαινόμενο της χρήσης βίας, αλλά και πολιτιστικούς και δομικούς παράγοντες (Galtung, 2004).

Όσον αφορά τους αιτίες της βίαιης συμπεριφοράς, ο Monahan (1994) ανέλυσε τους βιολογικές, κοινωνιολογικές και ψυχολογικές παραμέτρους που τους επηρεάζουν. Πρόκειται για έναν ψυχολόγο και καθηγητή πανεπιστημίου, ο οποίος στα πλαίσια μιας ομιλίας του ανέλυσε τα αίτια αυτά. Υποστηρίζει πως η πηγή του προβλήματος δεν είναι μονόπλευρη, αντιθέτως είναι πολυσύνθετη και έχει σημαντικές επιδράσεις.

Τα βιολογικά αίτια, σύμφωνα με τον Monahan, είναι και η πιο εύκολη κατηγορία, καθώς δεν υπάρχουν πολλά που να είναι άξια επισήμανσης. Ορισμένες ορμόνες, τους είναι η τεστοστερόνη, η σεροτονίνη, αλλά και κάποιες ανωμαλίες στο αίμα, τους είναι η υπογλυκαιμία, είναι μόνο μερικοί από τους παράγοντες που παίζουν ρόλο. Οι βιολογικοί παράγοντες δεν χρειάζεται να είναι κληρονομικοί. Θα μπορούσαν να προκληθούν από τραυματισμό στο κεφάλι, κακή διατροφή ή περιβαλλοντικά γεγονότα, τους έκθεση σε βαφή μόλυβδου. Η Εθνική Ακαδημία Επιστημών εξέτασε εκατοντάδες μελέτες σχετικά με τη σχέση μεταξύ βιολογίας και βίας και κατέληξε στο συμπέρασμα τους: «Δεν έχουν εντοπιστεί ακόμη πρότυπα αρκετά ακριβή, ώστε να θεωρούνται αξιόπιστοι οι βιολογικοί δείκτες για βίαιη συμπεριφορά» (Reiss & Roth, 1993).

Στη συνέχεια ακολουθούν τα κοινωνιολογικά αίτια. Οι κοινωνικοί παράγοντες που αφορούν τη βία είναι ιδιαίτερα γνωστοί στο κοινό, επειδή αυτοί οι παράγοντες, τους είναι η δημογραφία, είναι σχετικά εύκολο να μελετηθούν και έχουν υποβληθεί σε αρκετές μελέτες για μεγάλο διάστημα. Μια από αυτές τους μελέτες αφορά το πλεόνασμα εγκληματικότητας των Η.Π.Α., σε σχέση με εκείνο της Ιαπωνίας. Σε σύγκριση με την Ιαπωνία, ένα έθνος περίπου συγκρίσιμης εκβιομηχάνισης, με πόλεις πολύ πιο γεμάτες από αυτές της Αμερικής, το ποσοστό ανθρωποκτονιών της ΗΠΑ είναι πάνω από 5 φορές υψηλότερο, το ποσοστό βιασμών είναι 22 φορές υψηλότερο και το ποσοστό ένοπλων ληστειών είναι εκπληκτικά 114 φορές υψηλότερο. Τους, είναι γνωστό, ότι η συντριπτική πλειοψηφία – σχεδόν το 90 τοις εκατό – των ατόμων που συνελήφθησαν για εγκλήματα βίας είναι άνδρες και ότι παρά τους τεράστιες αλλαγές

τους ρόλους των φύλων τους τελευταίες δεκαετίες, ο αριθμός τους δεν έχει υποχωρήσει για όσο διάστημα τηρούνται ποινικά μητρώα. Οι μελέτες δείχνουν τους δεν υπάρχει μέρος στον κόσμο όπου οι άνδρες αποτελούν λιγότερο από το 80 τοις εκατό των ανθρώπων που συνελήφθησαν για βία, επι του παρόντος ή σε οποιαδήποτε στιγμή στην ιστορία (Wilson & Herrnstein, 1985).

Τέλος, τον πιο σημαντικό ρόλο τον έχουν οι ψυχολογικοί παράγοντες. Ο Monahan (1994) τονίζει, ότι οι αναπτυξιακές διαδικασίες από τους οποίες περνάμε όλοι, οι περισσότεροι με μια σχετική ευκολία, αλλά κάποιοι με μεγάλη δυσκολία. Αναφέρεται ιδιαίτερα στο οικογενειακό περιβάλλον, που αποτελεί το φίλτρο μέσω του οποίου οι περισσότεροι κοινωνιολογικοί παράγοντες, τους η ανεργία τους γονέα, και πολλοί από τους βιολογικούς παράγοντες, τους η κακή διατροφή, φαίνεται να έχουν μεγάλη επίδραση στο παιδί που μεγαλώνει. Ωστόσο, καταλήγει στο γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι γονείς προσπαθούν να μεγαλώσουν τα παιδιά τους, ώστε να μην είναι ούτε θύματα ούτε δράστες βίας.

2.2 Έμφυλη βία

Ο όρος βία προέρχεται από τη λατινική λέξη «vis», που σημαίνει δύναμη και αναφέρεται τις έννοιες του εξαναγκασμού και τις χρήσης σωματικής υπεροχής στο άλλο άτομο (Casique Casique & Furegato, 2006). Υπάρχουν πολλά είδη βίας, τα οποία μπορούν να συνθέσουν και τις κατηγορίες, ανάλογα το περιβάλλον και την εκάστοτε συνθήκη.

Οι Backe, Lilleston και McCleary-Sills (2018), στη βιβλιογραφική έρευνα που πραγματοποίησαν σχετικά με την κυβερνοβία, επισημαίνουν πως λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης και εξέλιξης της τεχνολογίας και του διαδικτύου, εμφανίζονται ολοένα και περισσότερες μορφές βίας, όπως είναι για παράδειγμα η έμφυλη κυβερνοβία και παρενόχληση (Σαραντή, 2022). Για να γίνει κατανοητός ο προσδιορισμός της έμφυλης βίας, πρέπει να ληφθεί υπόψιν ο κοινωνικός χαρακτήρας των γνωρίσματος που αποδίδονται σε άνδρες και γυναίκες. Τα περισσότερα γυναικεία και αρσενικά χαρακτηριστικά είναι πολιτιστικές κατασκευές, καθώς όπως αναφέρεται και στο πρώτο κεφάλαιο, πρόκειται για προϊόντα της κοινωνίας.

Η έμφυλη βία ασκείται από άνδρες κατά των γυναικών, ενώ το φύλο του επιτιθέμενου και του θύματος συνδέεται στενά με την εξήγηση αυτού του είδους τις βίας. Πρόκειται

για μια συνθήκη κατά την οποία η βία που ασκείται από τις άνδρες γίνεται με σκοπό να διατηρηθεί ο έλεγχος και η κυριαρχία στις γυναίκες. Επομένως, οι γυναίκες γίνονται θύματα, λόγω του απλού γεγονότος ότι είναι γυναίκες. Το φεμινιστικό κίνημα τις αρχές του δεύτερου μισού του περασμένου αιώνα ξεχώρισε γιατί κατήγγειλε περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών, ρίχνοντας φως σε μια πραγματικότητα που μέχρι τότε αναφερόταν μόνο στην ιδιωτική σφαίρα. Η βία στο σπίτι συνεχίστηκε χωρίς κανείς να κάνει ή να πει τίποτα. Μέχρι τότε δεν είχε εκδηλωθεί ανοιχτά και υποστηρίχθηκε από τις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες (Casique Casique & Furegato, 2006).

2.2.1 Τα είδη της έμφυλης βίας

Τα διάφορα είδη έμφυλης βίας αποτελούνται από τέσσερις βασικές κατηγορίες: την σωματική, την σεξουαλική, την ψυχολογική και δευτερευόντως, την οικονομική βία. Υπάρχουν και τους μορφές βίας, τους οποίες εντοπίζονται πιο αναλυτικά κάποια χαρακτηριστικά, τους η λεκτική, σωματική, ψυχολογική/συναισθηματική κακοποίηση, ο βιασμός, η σεξουαλική βία, η σεξουαλική παρενόχληση, η εμπορία ανθρώπων (human trafficking), η σεξουαλική εκμετάλλευση (εξαναγκαστική πορνεία), η οικονομική βία, ο εξαναγκαστικός και πρόωρος γάμος, ο ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων και η παρενοχλητική παρακολούθηση (stalking) (Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, 2021). Τους αναφέρθηκε και παραπάνω, λόγω τους μαζικής εξάπλωσης και διάδοσης του διαδικτύου και των κοινωνικών μέσων δικτύωσης (social media) παρατηρείται έντονη έξαρση των περιστατικών κυβερνοβίας, τους είναι η διαδικτυακή παρενόχληση (online harassment), ο διαδικτυακός εκφοβισμός (cyberbullying), η κατάχρηση διαδικτυακών γνωριμιών (cyber dating abuse, CDA), πορνό εκδίκησης (revenge porn) και διαδικτυακή παρενοχλητική παρακολούθηση (cyberstalking) (Backe, Lilleston & McCleary-Sills, 2018). Τους, πολύ συχνά συναντώνται και η μορφές ενδοοικογενειακής βίας (domestic violence) και η βία στον χώρο εργασίας (mobbing), ενώ δεν θα μπορούσε να παραληφθεί η πιο ακραία μορφή έμφυλης βίας, η οποία είναι η γυναικοκτονία (femicide).

Η σωματική βία αποτελεί το μέσο υπεροχής τους σωματικής δύναμης κάποιου, πάνω σε κάποιον άλλο χωρίς τη θέληση του. Είτε ένοπλη, είτε άοπλη, στόχος είναι η υποταγή και η εκμετάλλευση του σώματος του θύματος. Ως σωματική βία νοείται κάθε ενέργεια που συνεπάγεται τη χρήση βίας εναντίον γυναικών οποιασδήποτε ηλικίας και

σε οποιαδήποτε περίπτωση, η οποία μπορεί να εκδηλωθεί με χτυπήματα, κλωτσιές, τσιμπήματα, δαγκώματα, ρίψεις αντικειμένων, σπρωξίματα, χαστούκια, χτυπήματα, μπουνιές, κοψίματα ή κάψιμο σημείων του σώματος, μαχαιριές, γρατσουνιές, χτυπήματα στο κεφάλι, τράβηγμα από τα μαλλιά, τραύματα, εγκαύματα, στραγγαλισμό, πυροβολισμό, επιθέσεις με οξύ/χημικά κατάγματα, τραύματα στην κοιλιά και κάθε άλλη πράξη κατά τους σωματικής τους ακεραιότητας, που προκαλεί ή όχι σημάδια στο σώμα τους (Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, 2021; Casique Casique & Furegato, 2006).

Η σεξουαλική βία είναι μια από τους πιο σοβαρές και αξιόπινες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και από τους μεγαλύτερους κινδύνους για τη δημόσια υγεία. Οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι πολύ πιο πιθανό να είναι τα θύματα και οι άνδρες οι θύτες, ενώ, τους περισσότερες περιπτώσεις, ο δράστης είναι γνωστός στο θύμα. Τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στη σεξουαλική κακοποίηση, με τα κορίτσια να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο, ειδικά στο σχολείο και στο σπίτι (Dartnall & Jewkes, 2013). Πρόκειται ουσιαστικά για οποιαδήποτε μορφή σεξουαλικής κατάστασης, κατά την οποία δεν υπάρχει η πλήρης, ελεύθερη και εκούσια συναίνεση όλων των μελών που συμμετέχουν.

Οι σεξουαλικά βίαιες πράξεις λαμβάνουν χώρα σε τους διαφορετικές συνθήκες και περιβάλλοντα. Μία ενδεικτική λίστα μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής περιστατικά: βιασμό μέσα στα πλαίσια του έγγαμου βίου ή ερωτικής σχέσης, βιασμό από γνωστούς με τους οποίους δεν υπάρχει ερωτική σχέση, σεξουαλική κακοποίηση από άτομα σε θέσεις εμπιστοσύνης, τους κληρικούς, ιατρούς ή δάσκαλους, βιασμό από αγνώστους και βιασμό τους πολλαπλούς δράστες. Τους, συμπεριλαμβάνονται και η σεξουαλική επαφή με απάτη, η εξαπάτηση, ο βιασμός ατόμων που βρίσκονται υπό την επήρεια μέθης ή ναρκωτικών και δεν μπορούν να αντισταθούν ή να συναινέσουν, η σεξουαλική παρενόχληση, συμπεριλαμβανομένης τους απαίτησης σεξ σε αντάλλαγμα για θέση εργασίας, βαθμούς στο σχολείο ή πανεπιστήμιο ή άλλου είδους χάρες. Ακόμη, στην ίδια κατηγορία είναι και το ανεπιθύμητο σεξουαλικό άγγιγμα, η ανεπιθύμητη έκθεση σε πορνογραφία, η σεξουαλική κακοποίηση ατόμων με νοητική ή σωματική αναπηρία, ο ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων, η επιθεώρηση για «παρθενιά», η αναγκαστική πρωκτική εξέταση, η καταναγκαστική εμπορία ανθρώπων με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση (Dartnall & Jewkes, 2013). Επομένως, γίνεται αντιληπτό, τους η

ποικιλομορφία τους σεξουαλικής βίας περιλαμβάνει ένα εύρος διαφορετικών σχέσεων μεταξύ των θυμάτων και του θύτη.

Όσον αφορά την ψυχολογική-συναισθηματική βία, είναι πιο δύσκολο να εντοπιστεί, καθώς τα θύματα παρουσιάζουν ψυχολογικό τρόμο, που είναι πιο δύσκολο να παρατηρηθεί και να αποδειχθεί. Πρόκειται για μια εξουθενωτική, συστηματική και επίπονη διαδικασία, η οποία φθείρει συναισθηματικά και διανοητικά το θύμα (Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, 2021). Ως ψυχολογική-συναισθηματική κακοποίηση ορίζεται μια σειρά από ποικίλες ενέργειες, τους φαίνεται και από τα αποτελέσματα μιας έρευνας που διεξήχθη στη Χιλή (Wynter, 2001) και κατηγοριοποιήθηκαν με συγκεκριμένο τρόπο. Αρχικά εντοπίζεται με λεκτική κακοποίηση, δηλαδή ταπείνωση, προσβολή, χλευασμό, εξευτελισμό, χρήση ψυχικών παιχνιδιών και ειρωνειών για την πρόκληση σύγχυσης, αλλά και με εκφοβισμό, μέσω τους πρόκλησης φόβου με βλέμματα, χειρονομίες ή κραυγές, ρίψη αντικειμένων ή καταστροφή περιουσίας. Έπειτα, μπορεί να υπάρξουν απειλές, κατά τους οποίες ο θύτης θα ισχυρίζεται ότι θα πληγώσει, θα σκοτώσει, θα αυτοκτονήσει, θα πάρει τα παιδιά μαζί του, θα απομακρύνει ή θα προκαλέσει ζημιά σε υλική περιουσία. Τους, μπορεί το θύμα να οδηγηθεί σε απομόνωση, αν ο θύτης ασκήσει καταχρηστικό έλεγχο στη ζωή του, παρακολουθώντας τους πράξεις και τους κινήσεις του, ακούγοντας/διαβάζοντας τους συνομιλίες του και εμποδίζοντας το να έχει επαφές με τον κοινωνικό περίγυρο. Τους ακόμη τρόπος είναι η περιφρόνηση, κατά την οποία το θύμα αντιμετωπίζεται ως κατώτερο άτομο, ενώσω λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις χωρίς να το συμβουλευονται.

Στην κατηγορία των συγκεκριμένων ενεργειών εντάσσεται και η οικονομική κακοποίηση, καθώς έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχολογική κατάσταση του ατόμου ο καταχρηστικός οικονομικός έλεγχος, η επιβολή χρηματικών ανταμοιβών ή τιμωριών και η παρεμπόδιση τους γυναίκας να έχει δουλειά, ακόμα και αν αυτό είναι απαραίτητο για τη συντήρηση τους οικογένειας (Casique Casique & Furegato, 2006). Όλα αυτά οδηγούν στην απόσπαση οικονομικών και περιουσιακών στοιχείων του θύματος, χωρίς τη συναίνεσή του, στην αποστέρηση του θύματος από αναγκαία εισοδήματα για την κάλυψη των βασικών του αναγκών και στην αφαίρεση του δικαιώματος για οικονομική αυτονομία (Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, 2021).

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι τα θύματα ψυχολογικής βίας συχνά πιστεύουν ότι αυτό που τους συνέβη δεν είναι αρκετά σοβαρό και σημαντικό για να αποφασίσουν

πώς να εμποδίσουν αυτές τους πράξεις, συμπεριλαμβανομένης τους καταγγελίας τους στα αρμόδια όργανα. Μερικά θύματα πιστεύουν ότι δεν θα ήταν φερέγγυα αν κατήγγειλαν τον επιτιθέμενό τους. Τους, υπάρχουν και ορισμένες περιπτώσεις όπου, πρόσωπα του οικείου περιβάλλοντος τους γυναίκας, την συμβουλεύουν να συνεχίσει αυτή την καταχρηστική σχέση για το καλό των παιδιών τους ή για να εγγυηθεί τα δικαιώματα που αποκτήθηκαν μέσω του γάμου (Wynter, 2001).

2.2.2 Οι μορφές της έμφυλης βίας

Η κυβερνοβία αποτελεί μια από τους σημαντικότερες κατηγορίες βίας, καθώς προέρχεται από την απότομη ανάπτυξη της τεχνολογίας και της κακόβουλης χρήσης του διαδικτύου. Η διαδικτυακή παρενόχληση (online harassment), χρησιμοποιείται συχνά ως γενικευμένος όρος, για να αναφερθεί σε τους μορφές κυβερνοβίας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής παρενόχλησης, του διαδικτυακού εκφοβισμού, της διαδικτυακής παρενοχλητικής παρακολούθησης και του πορνό εκδίκησης (Backe, Lilleston & McCleary-Sills, 2018).

Όσον αφορά την έννοια του διαδικτυακού εκφοβισμού (cyberbullying), τους συχνά αναφερόμενος ορισμός είναι «μια επιθετική πράξη που γίνεται σκόπιμα και πραγματοποιείται από μια ομάδα ή ένα άτομο, με τη χρήση κινητών τηλεφώνων ή του διαδικτύου, επανειλημμένα και με την πάροδο του χρόνου εναντίον του θύματος που δεν μπορεί εύκολα να υπερασπιστεί τον εαυτό του (Cassidy, Faucher, & Jackson, 2013). Σύμφωνα με τον Alvarez (2012), τα στοιχεία των ερευνών, σχετικά με τον διαδικτυακό εκφοβισμό, δείχνουν ότι τα αγόρια και τα κορίτσια έχουν πολύ διαφορετικές εμπειρίες διαπράξεων και θυματοποίησης διαδικτυακού εκφοβισμού. Επίσης, μελέτες σε Καναδούς και Σουηδούς εφήβους διαπίστωσαν ότι τα κορίτσια που βιώνουν διαδικτυακό εκφοβισμό είναι πιο πιθανό, σε σχέση με τα αγόρια να στοχοποιηθούν για την εμφάνιση, το βάρος ή τη σεξουαλικότητά τους (Berne, Frisén & Kling, 2014). Σε μια ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφικής έρευνας, οι Cassidy, Faucher, και Jackson (2013) σημειώνουν ότι τα κορίτσια είναι πιο πιθανό να βιώσουν τακτικές διαδικτυακού εκφοβισμού, της παρενόχλησης και ο αποκλεισμός βάσει φύλου και εξηγούν ότι η έμφυλη φύση του διαδικτυακού εκφοβισμού μπορεί να επηρεάσει τη φήμη των κοριτσιών περισσότερο σε σύγκριση με τους άντρες συνομηλίκους τους (Backe, Lilleston & McCleary-Sills, 2018).

Η κατάχρηση διαδικτυακών γνωριμιών (cyber dating abuse) αποτελεί μια άλλη σημαντική μορφή κυβερνοβίας. Οι όροι κατάχρηση διαδικτυακών γνωριμιών, βία διαδικτυακών γνωριμιών (cyber dating violence), ηλεκτρονική βία γνωριμιών εφήβων (electronic teen dating violence), κατάχρηση διαδικτυακών γνωριμιών (online dating abuse), διαδικτυακή επιθετικότητα συντρόφου στο διαδίκτυο (internet partner cyber aggression), διαδικτυακό πείραγμα (cyber teasing) και κατάχρηση ψηφιακών γνωριμιών (digital dating abuse) χρησιμοποιούνται όλοι για να περιγράψουν τον έλεγχο, την παρενόχληση, την καταδίωξη και την κατάχρηση του ερωτικού συντρόφου μέσω της τεχνολογίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (social media) (Cutbush & Williams, 2016). Η κατάχρηση διαδικτυακών γνωριμιών περιλαμβάνει τη χρήση τεχνολογίας για την παρακολούθηση και τον έλεγχο της συμπεριφοράς του συντρόφου, τη χρήση των κωδικών πρόσβασης του συντρόφου, χωρίς την άδειά του, για έλεγχο τους λογαριασμούς του/τους αλληλογραφίας ή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Επίσης, η εγκατάσταση συσκευών παρακολούθησης ή εφαρμογών για την παρακολούθηση της τοποθεσίας του συντρόφου ή διάπραξη συναισθηματικής επιθετικότητας και λεκτικών απειλών με ψηφιακά μέσα κατά τη διάρκεια ή μετά τη λήξη μιας σχέσης (Cutbush & Williams, 2016).

Το πορνό εκδίκησης (revenge porn) αντιπροσωπεύει μια άλλη μορφή κυβερνοβίας, μια με αυξανόμενη ορατότητα στον ποινικό και νομικό τομέα. Το πορνό εκδίκησης που συχνά αναφέρεται στον κυβερνοχώρο ως βιασμός, μη συναινετική πορνογραφία, ακούσιο πορνό ή σεξουαλική κακοποίηση που βασίζεται σε εικόνες, είναι η δημοσίευση σεξουαλικών εικόνων ή βίντεο σε διαδικτυακό φόρουμ χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου (Walker & Sleath, 2017). Παρόλο που το εκδικητικό πορνό μπορεί να διαπράττεται από πρώην συντρόφους χρησιμοποιώντας αρχειοθετημένα σεξουαλικά ηλεκτρονικά μηνύματα, οι φωτογραφίες ή βίντεο (sexts) μπορούν τους να προσπελαστούν εξ αποστάσεως μέσω πειρατείας και να μεταφορτωθούν σε ιστότοπο εκδικητικής πορνογραφίας από τρίτο πρόσωπο, άγνωστο στο θύμα. Το πορνό εκδίκησης γίνεται ακόμη πιο απειλητικό όταν εικόνες ή βίντεο συνοδεύονται από προσωπικά στοιχεία του υποκειμένου, τους όνομα ή διεύθυνση κατοικίας. Μπορεί να βλάψει την προσωπική και επαγγελματική φήμη του υποκειμένου, τους κοινωνικές σχέσεις και την ψυχική υγεία του, να προκαλέσει άγχος, κατάθλιψη και κρίσεις πανικού. Η δημοσίευση προσωπικών πληροφοριών παρέχει

τους περαιτέρω ευκαιρίες για κατάχρηση, τόσο διαδικτυακά όσο και προσωπικά (Backe, Lilleston & McCleary-Sills, 2018).

Οι ορισμοί τους διαδικτυακής παρενοχλητικής παρακολούθησης (cyberstalking) τους ποικίλλουν, αν και πρακτικά συνήθως κατανοείται ως «η επανειλημμένη, εμμονική αναζήτηση του ατόμου που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικές συσκευές ή συσκευές με δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο» (Reyns, Henson & Fisher, 2012). Ενώ οι δράστες τους διαδικτυακής παρενοχλητικής παρακολούθησης μπορεί να είχαν στενή σχέση με το θύμα τους, υποδηλώνοντας κάποια επικάλυψη μεταξύ τους διαδικτυακής παρενοχλητικής παρακολούθησης και τους κατάχρησης διαδικτυακών γνωριμιών, το cyberstalking μπορεί τους να συμβεί και μεταξύ αγνώστων. Από την μελέτη SmartSafe στην Αυστραλία διαπιστώθηκε, ότι οι νυν ή πρώην ερωτικοί σύντροφοι μπορεί να χρησιμοποιούν την τεχνολογία που παρέχεται στα κινητά τηλέφωνα, για να ελέγξουν την τοποθεσία του συντρόφου τους. Επίσης, αποδείχθηκε τους βλέπουν τα μηνύματα του συντρόφου τους χωρίς άδεια, ότι απειλούν μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή τηλεφωνικών κλήσεων και τους κοινοποιούν προσωπικές φωτογραφίες και βίντεο χωρίς άδεια. Επιπλέον, δημοσιεύουν αρνητικές πληροφορίες για τον σύντρόφο τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή ακόμη απαιτούν και τους ηλεκτρονικούς κωδικούς πρόσβασης για να παρακολουθούν την επικοινωνία που έχει ο σύντροφός τους (Woodlock, 2016).

Δύο ακόμη, πολύ σημαντικές περιπτώσεις έμφυλης βίας είναι η ενδοοικογενειακή βία και η βία στο εργασιακό περιβάλλον, που εκδηλώνονται μέσω σωματικής, ψυχολογικής και κοινωνικής κακοποίησης. Η ενδοοικογενειακή βία είναι μια μορφή στην οποία υποβάλλονται τους γυναίκες και προέρχεται από μέλη του οικείου περιβάλλοντος, ανεξάρτητα από το αν ο δράστης μοιράζεται το ίδιο σπίτι ή όχι. Ως δράστης μπορεί να οριστεί ο πρώην ή νυν σύντροφος ή σύζυγος, κάποιο μέλος τους οικογένειας, τους φίλος ή γνωστός. Μεταξύ φίλων ή γνωστών τους οικογένειας συγκαταλέγονται όσοι διατηρούν φιλική σχέση με το θύμα και το συναντούν σε οικιακό περιβάλλον (Flury & Nyberg, 2010). Οι επιθέσεις περιλαμβάνουν σεξουαλική βία, λεκτική, σωματική, ψυχολογική και οικονομική κακοποίηση και τους φορές μπορεί να καταλήξουν στο θάνατο τους κακοποιημένης γυναίκας (Casique Casique & Furegato, 2006). Λόγω αυτών των επιθέσεων, η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών έχει καταστεί κορυφαία αιτία ανησυχίας για τη δημόσια υγεία, καθώς συμβάλλει σημαντικά στη σωματική και ψυχική κακή υγεία των γυναικών.

Χαρακτηρίζεται ως η πιο συνηθισμένη μορφή βίας κατά των γυναικών και είναι εμφανής, σε κάποιο βαθμό, σε κάθε κοινωνία του κόσμου. Πρόκειται για την περίπτωση που τους ενήλικας σε μια σχέση κάνει κατάχρηση εξουσίας για να ελέγξει έναν άλλο. Είναι η εγκαθίδρυση ελέγχου και φόβου σε μια σχέση μέσω της βίας και άλλων μορφών κακοποίησης (Kaur & Garg, 2010).

Δεδομένα από διάφορες έρευνες δείχνουν υψηλό επιπολασμό της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών σε τους κοινωνίες (World Health Organization, 2002). Τους δυτικές χώρες εκτιμάται ότι περίπου το 25% των γυναικών βιώνουν βία από τον σύντροφο κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Ωστόσο, τα στοιχεία επιπολασμού δείχνουν μόνο τη μία πλευρά του προβλήματος: τη σοβαρότητα του προβλήματος από την άποψη του πόσο διαδεδομένο είναι της κοινωνίας τους. Μια άλλη πλευρά του προβλήματος, που έχει λάβει λιγότερη προσοχή, είναι ότι οι περισσότερες περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας δεν καταγγέλλονται. Δηλαδή, οι καταγεγραμμένες περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών αντιπροσωπεύουν μόνο ένα πολύ μικρό μέρος του προβλήματος σε σύγκριση με τα δεδομένα επιπολασμού. Αυτό το μέρος του προβλήματος είναι γνωστό ως το «παγόβουνο» (“iceberg”) της ενδοοικογενειακής βίας. Μια περίπτωση δηλαδή, όπου οι αναφερθείσες περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών και οι ανθρωποκτονίες γυναικών από τους συντρόφους τους αντιπροσωπεύουν μόνο την κορυφή του παγόβουνου. Σύμφωνα με αυτή τη διαπίστωση, οι περισσότερες από τις περιπτώσεις παρουσιάζονται ως αόρατες για την κοινωνία. Αυτό υποδηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζεται σωστά το πρόβλημα. Είναι σημαντικό να κατανοηθεί γιατί οι γυναίκες-θύματα ενδοοικογενειακής βίας δεν καταγγέλλουν ή δεν ζητούν βοήθεια. Οι λόγοι για τους οποίους τόσες περιπτώσεις δεν καταγγέλλονται είναι τόσο προσωπικοί όσο και κοινωνικοί. Οι προσωπικοί λόγοι είναι η αμηχανία που νιώθουν, ο φόβος για αντίποινα και η οικονομική εξάρτηση από τον άνδρα. Οι κοινωνικοί λόγοι είναι οι ανισόρροπες σχέσεις εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών στην κοινωνία, η ιδιωτικότητα της οικογένειας και συμπεριφορές που κατηγορούν τα θύματα (Gracia, 2004).

Όσον αφορά τη βία που εκδηλώνεται στο εργασιακό περιβάλλον, ο Σουηδός Heinz Leymann (1996) χρησιμοποίησε για πρώτη φορά τον όρο “mobbing”, για να την χαρακτηρίσει. Ο όρος αυτός προσδιορίζει την παρενόχληση, την συμμαχία εναντίον κάποιου ή ψυχολογική τρομοκράτηση άλλων στην εργασία. Σε αυτό το είδος

κακοποίησης, το θύμα υποβάλλεται σε μια συστηματική, στιγματιστική διαδικασία και καταπάτηση των ατομικών του δικαιωμάτων. Εάν αυτό το είδος bullying διαρκέσει για χρόνια, μπορεί τελικά να οδηγήσει σε αποβολή από την αγορά εργασίας, όταν το εν λόγω άτομο αδυνατεί να βρει εργασία λόγω της ψυχολογικής βλάβης που έχει υποστεί. Αν και πρόκειται για ένα φαινόμενο που παρατηρούνταν χρόνια πριν, απέκτησε ορισμό και νόημα στις αρχές του 1980. Επίσης, βία στον χώρο εργασίας είναι και κάθε πράξη ή απειλή σωματικής και σεξουαλικής βίας, παρενόχλησης, εκφοβισμού ή της απειλητικής διασπαστικής συμπεριφοράς που λαμβάνει χώρα στον χώρο εργασίας. Κυμαίνεται από απειλές και λεκτική κακοποίηση έως σωματικές επιθέσεις και ακόμη και ανθρωποκτονίες. Μπορεί να επηρεάσει και να εμπλέξει εργαζόμενους, πελάτες και επισκέπτες (Workplace Violence, United States Department of Labor).

2.3 Η Γυναικοκτονία ως όρος και τα χαρακτηριστικά της

Η γυναικοκτονία αποτελεί την πιο ακραία και σοβαρή περίπτωση έμφυλης και σεξιστικής βίας, καθώς πρόκειται για ανθρωποκτονία γυναικών, από πρόθεση, λόγω του ότι απλά είναι γυναίκες. Είναι το πιο ισχυρό μέσω επιβολής του ανδρικού εγωισμού και υπεροχής απέναντι στο «αδύναμο φύλο», λόγω των πατριαρχικών κατάλοιπων στην αντίληψη του κόσμου. Σύμφωνα με την Shalva Weil (2018) οι γυναικοκτονίες διαπράττονται συνήθως από στενά, οικεία πρόσωπα, όπως πρώην ή νυν συζύγους ή συντρόφους και αρσενικά μέλη όπως οικογένειας, όπως, πατέρες, αδελφούς ή ξαδέλφια, ενώ η Diana E. H. Russel (2008) συμπληρώνει και τους πρώην ή νυν ερωτικούς εραστές.

Μια παγκόσμια μελέτη ανθρωποκτονιών που διεξήχθη από το United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) το 2012 έδειξε, ότι το 79% όλων των θυμάτων ανθρωποκτονιών ήταν άνδρες. Ο παγκόσμιος μέσος όρος των ανθρωποκτονιών σε άνδρες ήταν στα 9,7 ανά 100.000, σχεδόν τετραπλάσιος από τον παγκόσμιο μέσο όρο των γυναικών. Ωστόσο, η πλειονότητα των ανθρωποκτονιών στο οικιακό περιβάλλον ήταν γυναικοκτονίες, όπως οποίες οι συγγραφείς ονόμασαν «γυναικείες ανθρωποκτονίες εκ προθέσεως» που διαπράττονταν από οικείους συντρόφους ή μέλη όπως οικογένειας. Από όπως 93.000 παγκόσμιες γυναικοκτονίες που αναφέρθηκαν το 2012, 43.600 γυναίκες, δηλαδή σχεδόν το 50%, σκοτώθηκαν από οικείους συντρόφους

ή μέλη όπως οικογένειας, σε αντίθεση με το 6% των ανδρικών ανθρωποκτονιών (Weil, 2018).

Αν και οι γυναικοκτονίες δεν αγνοήθηκαν εντελώς στο παρελθόν, μέχρι σήμερα, ο χαρακτηρισμός είχε διάφορες, ουδέτερες ως όπως το φύλο ή ακόμη και ανδροκεντρικές σημασίες, όπως «θανατηφόρες δολοφονίες γυναικών», «γυναικεία ανθρωποκτονία», «θυματοποίηση γυναικών» ή ακόμη και «ανθρωποκτονία», ενώ παράλληλα έχουν μελετηθεί συναφή θέματα, όπως η ενδοοικογενειακή βία και η βία μεταξύ συντρόφων, αγνοώντας όπως γυναικοκτονίες αυτές καθαυτές. Έτσι, η γυναικοκτονία συμπεριλήφθηκε στην κατηγορία «ανθρωποκτονία», ενώ οι ειδικές μορφές γυναικοκτονίας ονομάστηκαν «δολοφονίες τιμής», «δολοφονίες συζύγων». Όσο η γυναικοκτονία θεωρούνταν ως ακραία μορφή ενδοοικογενειακής βίας, τα ειδικά χαρακτηριστικά αυτού του κοινωνικού, έμφυλου φαινομένου που σχετίζονται με το φύλο αποκρύπτονταν. Η γυναικοκτονία ήταν «αόρατη» και έπρεπε να γίνει «ορατή» (Weil, 2016). Η κοινωνιολόγος Diana E. H. Russel, στην εισαγωγική ομιλία όπως, που παρουσιάστηκε στο Συμπόσιο των Ηνωμένων Εθνών με θέμα την Γυναικοκτονία, τόνισε πως: *«Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι όπως ανθρωποκτονίες είναι στην πραγματικότητα γυναικοκτονίες. Πρέπει να αναγνωρίσουμε τη σεξουαλική πολιτική όπως δολοφονίας. Από το κάψιμο των μαγισσών στο παρελθόν, μέχρι το πιο πρόσφατο διαδεδομένο έθιμο όπως γυναικείας βρεφοκτονίας σε όπως κοινωνίες, μέχρι τη δολοφονία γυναικών για λόγους «τιμής», συνειδητοποιούμε ότι η γυναικοκτονία συνεχίζεται εδώ και πολύ καιρό. Επειδή όπως αφορά απλές γυναίκες, δεν υπήρχε ονομασία γι' αυτήν πριν επινοηθεί ο όρος γυναικοκτονία»* (Russell, 2012).

Σύμφωνα με τις Grzyb, Naudí και τον Marcuello-Servós (2018), ο ορισμός όπως κοινωνικού προβλήματος, με έναν συγκεκριμένο τρόπο οδηγεί και σε μια συγκεκριμένη πιθανή λύση, η οποία εξαρτάται από τον τρόπο ορισμού του προβλήματος. Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε, ότι η προοπτική αυτών που θέτουν το πρόβλημα, δηλαδή τα άτομα, οι ομάδες ή οι κοινότητες κ.ο.κ., επηρεάζεται από την άποψή όπως για το κοινωνικό σύστημα εντός του οποίου υπάρχουν και αντιλαμβάνονται το πρόβλημα. Το γεγονός ότι υπάρχουν γυναίκες και κορίτσια που πεθαίνουν, επειδή δολοφονούνται και υποφέρουν από σκόπιμες επιθέσεις, λόγω του βιολογικού τους φύλου και των κοινωνικών προκαταλήψεων, αποτελεί κοινωνικό και παγκόσμιο ανθρώπινο πρόβλημα και απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Η γλώσσα και οι λέξεις που χρησιμοποιούνται έχουν τη δύναμη να μεταμορφώσουν τον κόσμο, ανάλογα

με το πως θα μεταχειριστούν (Grzyb κ.α., 2018). Ο όρος της γυναικοκτονίας καταγράφηκε για πρώτη φορά το 1976, από την Diana E. H. Russel, όπου στην ίδια ομιλία που αναφέρθηκε παραπάνω είπε: *«Η πρώτη φορά που ο όρος γυναικοκτονία χρησιμοποιήθηκε δημόσια στη σύγχρονη εποχή, ήταν όταν κατέθεσα για αυτά τα θανατηφόρα μισογυνικά εγκλήματα στο Διεθνές Δικαστήριο για τα Εγκλήματα κατά των Γυναικών όπως Βρυξέλλες του Βελγίου το 1976. Ήταν ένα παγκόσμιο ριζοσπαστικό φεμινιστικό φεστιβάλ ομιλίας για γυναίκες, που διήρκησε τέσσερις ημέρες και συμμετείχαν περίπου 2.000 γυναίκες από 40 χώρες, το οποίο η Simone de Beauvoir χαιρέτισε ως «την αρχή όπως ριζικής αποαποικιοποίησης των γυναικών» (Russell, 2012).*

Η Διακήρυξη όπως Βιέννης για τη γυναικοκτονία, την περιγράφει ως τη δολοφονία γυναικών και κοριτσιών λόγω του φύλου όπως, η οποία μπορεί να λάβει τη μορφή δολοφονίας γυναικών ως αποτέλεσμα ενδοοικογενειακής βίας ή βίας μεταξύ συντρόφων, βασανιστηρίων και μισογυνικής δολοφονίας γυναικών, δολοφονίας γυναικών και κοριτσιών στο όνομα όπως λεγόμενης «τιμής» και δολοφονίες λόγω προίκας. Επίσης, μπορεί να παρουσιαστεί ως στοχευμένη δολοφονία γυναικών και κοριτσιών στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων, ως δολοφονίες λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού και όπως ταυτότητας φύλου όπως, αλλά και ως δολοφονίες ιθαγενών και αυτοχθόνων γυναικών λόγω του φύλου τους. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και η παιδοκτονία γυναικών και εμβρυοκτονία λόγω επιλογής φύλου, οι γυναικοκτονίες που σχετίζονται με τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, οι κατηγορίες για μαγεία, όπως γυναικοκτονίες που συνδέονται με συμμορίες, το οργανωμένο έγκλημα, εμπόρους ναρκωτικών, την εμπορία ανθρώπων και τη διάδοση των φορητών όπλων. (Laurent, Platzer, Idomir & Academic Council on the United Nations System, 2013).

Στον βελτιωμένο ορισμό της Russell, που προσδιορίζει την γυναικοκτονία ως «μισογυνική δολοφονία γυναικών από άνδρες», η Liz Kelly προτείνει και την προσθήκη της «ακραίας εκδήλωσης σεξουαλικής βίας», καθώς αναδεικνύεται η έμφυλη φύση των μορφών βίας κατά των γυναικών και εστιάζει στην επιθυμία του άνδρα για εξουσία, κυριαρχία και έλεγχο. Συμπλήρωσε ότι βασικό στοιχείο όπως έννοιας όπως γυναικοκτονίας είναι η διαμόρφωσή όπως ως μορφή σεξουαλικής βίας και ως ακραία μορφή βίας στο συνεχές όπως σεξουαλικής βίας κατά των γυναικών (Kelly, 1988).

Εν κατακλείδι, όλοι οι ορισμοί που αναφέρθηκαν παραπάνω, είχαν ως κοινό στόχο να αποδώσουν όσο το δυνατόν καλύτερα και πιο ολοκληρωμένα την έννοια και όλα τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν το βίαιο αυτό κοινωνικό φαινόμενο. Επίσης, παρατηρείται πως οι προσδιορισμοί μεταξύ τους παρουσιάζουν και κοινά σημεία σε κάποια χαρακτηριστικά.

2.3.1 Τα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος

Προκειμένου να γίνουν πιο κατανοητές οι πτυχές του προβλήματος των γυναικοκτονιών, είναι σημαντικό να εξεταστούν τα προφίλ του θύτη και του θύματος. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να αποσαφηνιστούν οι λόγοι για τους οποίους συμβαίνουν και πληθαίνουν τα περιστατικά αυτού του είδους δολοφονιών. Οι Murphy, Meyer και O'Leary (1994) φέρνουν στο φως κάποια από τα χαρακτηριστικά που περιγράφουν τη στάση των ανδρών, έχοντας το ρόλο του θύτη, στα πλαίσια της ενδοοικογενειακής βίας και κατ' επέκταση, της γυναικοκτονίας. Ένα από τα κύρια γνωρίσματα της συμπεριφοράς όπως είναι η έντονη ανησυχία και το άγχος όσον αφορά τη συναισθηματική οικειότητα, καθώς επιθυμούν και φοβούνται ταυτόχρονα τη συναισθηματική συνένωση με τη σύζυγό τους. Επιπλέον, είναι δύσκολο για εκείνους να αποδεχτούν και να σεβαστούν την αυτόνομη, προσωπική ζωή της συντρόφου, γιατί βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε εκείνη «ως τη μοναδική πηγή αγάπης, υποστήριξης, οικειότητας και επίλυσης προβλημάτων» (Sonkin, Martin & Walker, 1985).

Η εξάρτηση αυτή μπορεί να επηρεάσει σημαντικά ορισμένους άνδρες, σχετικά με το πως μεταφράζουν όπως διαπροσωπικές συγκρούσεις με τη γυναίκα όπως, ιδίως εκείνες που αφορούν την αυτονομία της. Λόγω της ανασφάλειας που νιώθουν, αντιμετωπίζουν αυτές τις συγκρούσεις ως εξαιρετικά απειλητικές για τη συναισθηματική ασφάλεια και ευημερία της σχέσης, με αποτέλεσμα να προσπαθούν να ελέγξουν τη σύντροφό τους, ασκώντας εξαναγκαστικές και βίαιες συμπεριφορές. Οι μέχρι σήμερα έρευνες υποστηρίζουν όπως κλινικές παρατηρήσεις όπως υπερβολικής εξάρτησης των κακοποιητικών ανδρών. Οι Maiuro, Cahn, Vitaliano, Wagner και Zegree (1988) διαπίστωσαν ότι οι άντρες που ασκούν ενδοοικογενειακή βία σημείωσαν υψηλότερες βαθμολογίες στο Beck Depression Inventory από ό,τι οι ομάδες ελέγχου γενικά βίαιων και μη βίαιων ανδρών, υποστηρίζοντας ότι τα ευρήματα αυτά αντανακλούν «ψυχολογικά θέματα προσκόλλησης, εγκατάλειψης, απώλειας και

αδυναμίας». Σχεδόν όλοι οι άνδρες που επιτίθενται στη σύζυγό τους και ασκούν καταπιεστικές πρακτικές στη μεταξύ τους σχέση, είναι πιθανό να προκαλέσουν βαθιές και σημαντικές επιπτώσεις στις κακοποιημένες γυναίκες και τα παιδιά τους. Επηρεάζεται αρνητικά η αυτονομία της γυναίκας, καθώς περιορίζεται η κοινωνική δικτύωσή της και οι συναναστροφές με τον κύκλο της και σταματά να αναζητά οικονομικούς, προσωπικούς και δημιουργικούς τρόπους απασχόλησης εκτός σπιτιού. Όσον αφορά την παροχή συμβουλευτικής βοήθειας από νομικές ή ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις, οι περισσότεροι επιτιθέμενοι άνδρες σταματούν την άσκηση σωματικής βίας, αλλά παραμένουν ψυχολογικά βίαιοι, γεγονός που υποδηλώνει την ανάγκη τους για παρέμβαση, γιατί με αυτόν τον τρόπο αντιμετωπίζουν καλύτερα όπως συναισθηματικές όπως ανασφάλειες (Murphy, Meyer & O'Leary, 1994).

Επιπλέον, η θεωρία όπως προσκόλλησης των ενηλίκων δείχνει ότι οι ανασφαλώς προσκολλημένοι άνδρες τρέφουν πιο έντονα συναισθήματα ζήλιας από ό,τι οι μη βίαιοι και ασφαλώς προσκολλημένοι άνδρες. Η ζήλια και το άγχος για τον χωρισμό ή την εγκατάλειψη συνδέονται με όπως συγκρούσεις και τη βία στο ζευγάρι. Το αυξημένο άγχος για την αντιληπτή ή πραγματική σεξουαλική απιστία όπως συντρόφου και ο φόβος όπως απώλειάς όπως πιστεύεται ότι συμβάλλουν στην υπερβολική ζήλια. Αντί να αποτελούν πηγή παρηγοριάς και ασφαλές καταφύγιο, οι στενές σύντροφοι των ανασφαλώς προσκολλημένων ανδρών αντιμετωπίζονται συχνά με καχυποψία. Επηρεάζονται σημαντικά από τον φόβο ότι θα χάσουν την αγάπη και την προσοχή όπως συντρόφου όπως, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται να συγκεντρωθούν όπως καθημερινές τους δραστηριότητες και υποχρεώσεις. Η συναισθηματική έκρηξη που προκαλεί η ανδρική ζήλια εκφράζεται συχνά με τη μορφή άγχους, θυμού, οργής και βίας. Ορισμένοι ερευνητές διαπίστωσαν, ότι τα ανεξέλεγκτα επεισόδια βίας λόγω ζήλιας οδηγούν συχνά σε τραυματισμούς και ανθρωποκτονίες (Daly, Wilson & Weghorst, 1982). Υπάρχουν όμως άλλοι ερευνητές που υποστηρίζουν ότι η ζήλια και ο θυμός δεν σχετίζονται με τη βία (Telch & Lindquist, 1984). Η βία μπορεί να συνδέεται πιο έντονα με την εξάρτηση ή την αντιληπτή έλλειψη διαθεσιμότητας του συντρόφου παρά με τη ζήλια. Σε ένα δείγμα βίαιων και μη βίαιων ανδρών, ο Kesner και οι συνεργάτες του (1997) διαπίστωσαν ότι οι μεταβλητές που σχετίζονται με την προσκόλληση ευθύνονται για το 27% όπως διακύμανσης όπως ανδρικής βίας (McClellan & Killeen, 2000).

Η χαμηλή αυτοεκτίμηση μπορεί όπως να ευθύνεται για τη ζήλια που εκφράζουν οι βίαιοι άνδρες όπως στενές, συντροφικές όπως σχέσεις. Βάσει όπως μοντέλου δομικών εξισώσεων για τα προγενέστερα στοιχεία όπως ενδοοικογενειακής βίας, οι Figueredo και McCloskey (1993) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι βίαιοι άνδρες μπορεί να βρίσκονται σε ανταγωνιστική, μειονεκτική θέση σε σχέση με όπως μη βίαιους άνδρες. Κατά συνέπεια, οι βίαιοι άνδρες ενδέχεται να καταφεύγουν σε στρατηγικές εξαναγκασμού ως μέσο αντιστάθμισης των ανεπαρκειών όπως. Η ανδρική βία έχει όπως συσχετιστεί με διάφορες μεταβλητές κατάστασης, όπως το χαμηλότερο εισόδημα και η χαμηλότερη εκπαίδευση σε σύγκριση με τη σύντροφο, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αισθήματα ανεπάρκειας (McClellan & Killeen, 2000).

Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του θύματος, η Αρτινοπούλου και ο Φαρσεδάκης (2003) επισημαίνουν, πως δεν υπάρχει πληθώρα βιβλιογραφική υποστήριξη που να περιγράφει το προφίλ της γυναίκας-θύματος, καθώς δεν έχουν παρατηρηθεί συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που να προσελκύουν βίαιες συμπεριφορές. Τα περισσότερα γνωρίσματα αφορούν τη συμπεριφορά και την αντιμετώπισή της στις συνθήκες, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί μετά την κακοποίηση.

Αναφέρεται πως η γυναίκα που αποτελεί θύμα ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση, οι οποία είναι απόρροια της αδυναμίας της να πάρει μόνη της αποφάσεις που αφορούν την εξέλιξη της ζωής της. Αυτό είναι αποτέλεσμα των χαρακτηρισμών της πατριαρχικής κοινωνίας που υποστηρίζει ότι η γυναίκα είναι ανίκανη και ανεπαρκής και χρειάζεται κάποιον στη ζωή της για να τη συμπληρώσει. Επιπλέον, υποστηρίζεται πως είναι πιθανό το θύμα να έχει υποστεί βία κατά την παιδική ηλικία ή ακόμη και να έχει δει τη μητέρα του ή κάποιο άλλο οικογενειακό πρόσωπο, να είναι θύμα ενδοοικογενειακής βίας. Επομένως, τέτοιου είδους εικόνες είναι γνώριμες και κατά κάποιο τρόπο συνηθισμένες, γι' αυτό και γίνεται αποδεκτή η κατάσταση και δεν γίνεται κάποια ενέργεια διαφυγής προς τη δικαιοσύνη. Παράλληλα, ένα άλλο κοινωνικό κατάλοιπο, είναι η ντροπή που νιώθει η γυναίκα για την συνθήκη στην οποία βρίσκεται, που προτιμά να αποκρύψει αυτό που βιώνει, καλύπτοντας τα σωματικά και ψυχικά τραύματα που έχει αποκομίσει από την κακοποίηση (Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκης, 2003).

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό, που συνδέεται με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, είναι η πλήρης εξάρτηση της γυναίκας από τον άνδρα, σε οικονομικό και κοινωνικό

επίπεδο, γεγονός που την καθιστά έρμαιό του. Μέσα από αυτόν τον περιορισμό γεννιέται και η έλλειψη της δυνατότητας για κοινωνική, επαγγελματική, οικονομική και εκπαιδευτική ανεξαρτητοποίηση του θύματος (Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκης, 2003).

2.3.2 Ενέργειες πρόληψης για την αποφυγή των γυναικοκτονιών

Όταν γίνεται αναφορά στην "πρόληψη της γυναικοκτονίας", στοχοποιούνται δράσεις ατομικού, οικογενειακού, κοινωνικού και κοινοτικού επιπέδου που μπορούν να μειώσουν την πιθανότητα να δολοφονηθούν γυναίκες λόγω του φύλου τους. Οι στρατηγικές για την πρόληψη των γυναικοκτονιών διαφέρουν ανάλογα με τον ορισμό της γυναικοκτονίας και τις περιπτώσεις που έρχονται στο προσκήνιο κάθε φορά. Για παράδειγμα, η πρόληψη της γυναικοκτονίας στις σχέσεις συντρόφου είναι διαφορετική από την πρόληψη της δολοφονίας των γυναικών που διακινούνται ή των κοριτσιών που υποτάσσονται και δολοφονούνται. Αυτές οι ξεχωριστές γυναικοκτονίες εντάσσονται σε διαφορετικά πλαίσια, περιλαμβάνουν διαφορετικούς παράγοντες κινδύνου και, ως εκ τούτου, απαιτούν διαφορετικές στρατηγικές πρόληψης. Ωστόσο, αυτό που μοιράζονται όλες οι γυναικοκτονίες είναι ένα και μόνο κίνητρο: η γυναικοκτονία, σύμφωνα με τη φεμινιστική προσέγγιση, και αυτή που μας επιτρέπει να εξηγήσουμε την επικράτησή της παγκοσμίως, είναι η δολοφονία γυναικών επειδή είναι γυναίκες, ανεξάρτητα από το αν διαπράττεται από τον σύντροφο του θύματος, τον πρώην σύντροφο ή κάποιον άλλο πρόσωπο. Η δολοφονία των γυναικών αποτελεί ακραία άσκηση εξουσίας σε βάρος τους και διαπράττεται για την εγκαθίδρυση του ελέγχου (Radford & Russell, 1992). Αυτή η ανδρική, μισογυνική οπτική του φύλου αυξάνει επίσης την αντίληψη ότι η βία είναι ένας αποδεκτός τρόπος διαχείρισης των διαφωνιών, των συγκρούσεων και των προβλημάτων. Στο πλαίσιο των γυναικοκτονιών, είναι δυνατόν να εντοπιστούν επαναλαμβανόμενα μοτίβα: δηλαδή, ανθρωποκτονίες που συμβαίνουν ως ένα απώτερο μέσο για τον εξευτελισμό, τη σιωπή και την υποταγή των γυναικών (Baldry & Magalhães, 2018).

Οι προσπάθειες πρόληψης των γυναικοκτονιών απαιτούν τόσο την συμβολή της έρευνας, όσο και εκείνη της παρέμβασης. Περιλαμβάνουν την καταπολέμηση μιας κουλτούρας που βασίζεται σε σχέσεις στις οποίες οι άνδρες κυριαρχούν επί των γυναικών, και όχι μόνο μέσω των ενεργειών που προηγούνται της δολοφονίας. Οι

ανασκοπήσεις θανάτου σε περιπτώσεις γυναικοκτονιών είναι μια διαδικασία με την οποία αναλύεται μια ανθρωποκτονία με στόχο τον εντοπισμό όλων των πιθανών παραγόντων που θα μπορούσαν να εξηγήσουν την εκδήλωσή της και τον εντοπισμό κάθε πιθανής αποτυχίας του συστήματος. Η πρόθεση δεν είναι να θεωρηθεί υπεύθυνος κάποιος άλλος πλην του δράστη, αλλά να γίνουν προτάσεις για τη βελτίωση των διαδικασιών, της επικοινωνίας, των μεθόδων λήψης αποφάσεων κ.ο.κ., με βάση το τι έγινε ή παραλείφθηκε και δεν αποτράπηκε ο δράστης από το να σκοτώσει το θύμα του (Baldry & Magalhães, 2018 ; Dawson, 2017).

Για πρώτη φορά πριν από περίπου είκοσι χρόνια, αρμόδιοι επαγγελματίες σε συνεργασία με ερευνητές, δημιούργησαν ομάδες, οι οποίες θα επανεξετάζαν τους θανάτους που προκλήθηκαν στα πλαίσια ενδοοικογενειακών σχέσεων, ως έναν νέο τρόπο για να ενισχυθεί η κατανόηση των πολύπλοκων διαδικασιών που οδηγούν σε ανθρωποκτονία σε συντροφική σχέση. Πιο συγκεκριμένα, οι ανασκοπήσεις θανάτου στις ΗΠΑ και τον Καναδά δημιουργήθηκαν για να αντιμετωπίσουν ανθρωποκτονίες με ιδιαίτερη έμφαση στις γυναικοκτονίες από συντροφική σχέση (intimate partner femicide, IPF), προκειμένου επίσης να κατανοήσουν τι θα μπορούσε να είχε γίνει για να αποφευχθεί η δολοφονία και να αναπτύξουν στρατηγικές παρέμβασης ή πρόληψης. Τα αποτελέσματα αυτών των επισκοπήσεων κατευθύνονται προς συστάσεις πολιτικής, προώθηση της κατάρτισης, αύξηση της ευαισθητοποίησης και τροποποίηση των υφιστάμενων διαδικασιών (Baldry & Magalhães, 2018).

Προκειμένου οι ομάδες εξέτασης τέτοιων θανατηφόρων περιστατικών να εκπληρώσουν τις αρμοδιότητές τους, πρέπει να εξουσιοδοτηθούν από τον νομοθέτη ή να συσταθούν βάσει εκτελεστικών διαταγμάτων, ώστε να διασφαλιστεί ότι έχουν την εξουσία να ενεργούν με εμπιστευτικότητα, λογοδοσία και ασυλία. Χρειάζονται ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις για να επιτραπεί στις ομάδες εξέτασης θανάτων να αποκτήσουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες που αφορούν πιθανούς μάρτυρες ή μέλη της οικογένειας και να τους πάρουν συνέντευξη προκειμένου να επανεξετάσουν την ανθρωποκτονία και να συγκεντρώσουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες, εξετάζοντας τις συνθήκες και τα χαρακτηριστικά γύρω από τον θάνατο. Διατυπώνονται επίσης νομοθετικές διατάξεις και συναφή εκτελεστικά διατάγματα για να δοθεί περιθώριο τοπικής διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά τον φορέα σύγκλησης και τη σύνθεση της ομάδας (Baldry & Magalhães, 2018).

Δεν ακολουθούν όλες οι ομάδες και όλες οι ανασκοπήσεις την ίδια διαδικασία. Τα μέλη της ομάδας ελέγχου θανάτου συνεδριάζουν σε τακτική βάση για να εξετάσουν τις περιπτώσεις γυναικοκτονιών σε συντροφικές σχέσεις και να αναπτύξουν συστάσεις για αλλαγές στις πολιτικές και τις πρακτικές βάσει των πορισμάτων τους. Η ομάδα μπορεί να αποτελείται από όσο το δυνατόν περισσότερους εκπροσώπους από διάφορους τομείς και θεσμούς που ενδέχεται να έχουν διαδραματίσει ρόλο στη ζωή τόσο του θύματος όσο και του δράστη. Εναπόκειται στα μέλη της ομάδας να αποφασίσουν από ποιους θα ακούσουν και τι είδος της έρευνας που θα αναλάβουν. Η ομάδα ανασκόπησης θανάτου μπορεί επίσης να μοιραστεί τις πληροφορίες που θα συναντήσει με τους αρμόδιους φορείς, εκτός από την παροχή συστάσεων προς αυτούς (Baldry & Magalhães, 2018 ; Dawson, 2017). Κάθε ομάδα εξετάζει την περίπτωση της υιοθετώντας διαφορετικές μεθόδους, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των πόρων, τη δέσμευση των διαφόρων υπηρεσιών, την εμπειρία των μελών και τον αριθμό των γυναικοκτονιών που πρέπει να αναλυθούν. Ορισμένες ομάδες, όπως εκείνες που εξετάζουν υποθέσεις γυναικοκτονιών σε συντροφικές σχέσεις, εξετάζουν κάθε δολοφονία που διαπράττεται από νυν ή πρώην (γυναίκα ή άνδρα) σύντροφο. Άλλες ομάδες εξετάζουν όλους τους θανάτους που συνέβησαν στο πλαίσιο της ενδοοικογενειακής βίας, συμπεριλαμβανομένων των αυτοκτονιών των δραστών, καθώς και των ανθρωποκτονιών παιδιών, νέων συντρόφων, παρεμβαινόντων μερών ή ανταποκρινόμενων στο νόμο αστυνομικών. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνουν οι ομάδες εξέτασης θανάτων λόγω ενδοοικογενειακής βίας συλλέγονται μέσω διαφόρων πηγών πληροφοριών, όπως αστυνομικά αρχεία, φάκελοι ιατροδικαστών, εκθέσεις αυτοψίας, δικαστικά έγγραφα, ιατρικά αρχεία, αρχεία ψυχικής υγείας, εκθέσεις κοινωνικών υπηρεσιών, λογαριασμοί εφημερίδων και αρχεία υπηρεσιών θυμάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ερωτώνται επίσης μέλη της οικογένειας, φίλοι ή επαγγελματίες (Dawson, 2017).

3^ο Κεφάλαιο: Η Γυναικοκτονία στον Τύπο (2019-2023)

3.1 Τα ερευνητικά δεδομένα της εργασίας και μεθοδολογία

Με σκοπό την ανάλυση του περιεχομένου της αρθρογραφίας εφημερίδων, με θέμα τις γυναικοκτονίες, χρησιμοποιήθηκαν άρθρα δύο ελληνικών εφημερίδων, οι οποίες πραγματεύονται και το συγκεκριμένο θέμα. Πιο συγκεκριμένα, αξιοποιήθηκαν οι εφημερίδες «Η Εφημερίδα των Συντακτών» και «Η Αυγή», καθώς παρείχαν ικανοποιητικό εύρος αρθρογραφικής βιβλιογραφίας για θέματα που αφορούν τις γυναικοκτονίες.

Στη συνέχεια εντοπίστηκαν οι υποθέσεις, πάνω στις οποίες θα γινόταν η ανάλυση, οι οποίες παρουσιάζονται από την πιο παλιά, μέχρι την πιο πρόσφατη. Λόγος γίνεται για την υπόθεση της Αγγελικής Πέτρου, στην Κέρκυρα στις 01/01/2019, έπειτα για εκείνη στην Λάρισα, στις 03/08/2021, συνέχεια έχει η υπόθεση στον Πειραιά, στις 03/12/2022 και τέλος, η γυναικοκτονία στη Νίκαια, στις 22/01/2023.

Οι πληροφορίες των άρθρων ταξινομήθηκαν, με σκοπό την επίτευξη της ανάλυσης, σε τέσσερις θεματικούς άξονες. Ο πρώτος άξονας είναι το προφίλ και τα κίνητρα του θύτη, όπου παρουσιάζονται η συμπεριφορά και τα στοιχεία του χαρακτήρα και των συνηθειών του δράστη, μαζί με τα κίνητρα που είχε για να φτάσει στη διάπραξη του εγκλήματος, Ο δεύτερος άξονας είναι η διαδικασία πραγματοποίησης εγκλήματος, στον οποίο περιγράφεται το έγκλημα και η σειρά των κινήσεων που ακολούθησε ο δράστης. Ο τρίτος άξονας αφορά την έρευνα της αστυνομίας, το πόρισμα των ιατροδικαστών και τις ποινές, όπου εμφανίζονται οι δράσεις της αστυνομίας, η ιατροδικαστική απόφαση και ανάλυση, οι λόγοι για τους οποίους κατηγορείται ο δράστης, όπως επίσης και κάποιες μαρτυρίες από ειδησεογραφικά ρεπορτάζ των τηλεοπτικών καναλιών. Ο τέταρτος και τελευταίος θεματικός άξονας ανάλυσης είναι οι τοποθετήσεις πάνω στο θέμα της γυναικοκτονίας, όπου καταγράφονται οι τοποθετήσεις του/της αρθρογράφου, προσώπων του πολιτικού χώρου, αλλά και των πολιτών. Οι τοποθετήσεις αυτές αφορούν κυρίως την έξαρση του φαινομένου της γυναικοκτονίας στον ελλαδικό χώρο, αλλά και τα μέτρα προστασίας και πρόληψης που χρειάζεται να ληφθούν για την αντιμετώπισή της.

Στον κάθε θεματικό άξονα παρουσιάζονται τα στοιχεία των εφημερίδων που ανταποκρίνονται στο θέμα του. Πρώτα αναφέρονται οι πληροφορίες της εφημερίδας

«Η Εφημερίδα των Συντακτών» και στη συνέχεια εκείνες της εφημερίδας «Η Αυγή». Ο αριθμός των άρθρων από την κάθε εφημερίδα για την ίδια υπόθεση δεν είναι πάντα ο ίδιος, γιατί δεν αναλύθηκαν το ίδιο όλες οι υποθέσεις από τις δύο επιλεγθείσες εφημερίδες. Οι εφημερίδες παρατάσσονται με αυτόν τον τρόπο, ώστε να αλληλοσυμπληρώνονται οι πληροφορίες των άρθρων που αναλύονται.

Στο επόμενο κεφάλαιο, πρώτα τα άρθρα που αξιοποιήθηκαν από την εφημερίδα «Η Εφημερίδα των Συντακτών» και έπειτα εκείνα της εφημερίδας «Η Αυγή» αναλύονται όσον αφορά το περιεχόμενο, την προσέγγιση, την πολιτική τοποθέτηση και τη χρήση του λόγου. Στη συνέχεια, στα συμπεράσματα θα παρουσιαστούν τα κοινά σημεία και οι διαφορές.

3.2 Υπόθεση: Κέρκυρα 01/01/2019 - Αγγελική Πέτρου

Προφίλ και κίνητρα θύτη

Στην υπόθεση της 29χρονης Αγγελικής ή Αντζελίνας, στην Αλεπού Κέρκυρας, θύτης και γυναικοκτόνος της κοπέλας, είναι ο πατέρας της. Πρόκειται για έναν άνθρωπο αλβανικής καταγωγής, ο οποίος ήταν κάθετα αρνητικός με την ερωτική σχέση που διατηρούσε η κόρη του με έναν 30χρονο Αφγανό. Το συγκεκριμένο περιστατικό γυναικοκτονίας εντάσσεται στην κατηγορία της ενδοοικογενειακής βίας, σύμφωνα με την οποία η κόρη, στα πλαίσια μιας πατριαρχικά επηρεασμένης οικογένειας, θεωρείται κτήμα του πατέρα ή των μεγαλύτερων αδερφών της και οφείλει να ακολουθεί τους κανόνες που της επιβάλλουν. Στην προκειμένη περίπτωση, ο πατέρας δεν ήταν σύμφωνος με την καταγωγή του συντρόφου της κόρης του, λόγω ρατσιστικών προκαταλήψεων, γεγονός που τους οδήγησε πολλές φορές σε καβγάδες και έντονες συζητήσεις, με αποτέλεσμα να της στερήσει το δικαίωμά της στη ζωή, επειδή επέμενε να παρακούει τα όσα προσπαθούσε να της επιβάλει. Επιπλέον, η κοπέλα μεγάλωσε χωρίς την παρουσία της μητέρας της, με αποτέλεσμα να στερείται του γυναικείου και μητρικού προτύπου και να αποτελεί έρμαιο των αποφάσεων και των αντιλήψεων του πατέρα της.

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Η εφημερίδα «Η Εφημερίδα των Συντακτών», στο άρθρο: «Προφυλακιστέος ο 52χρονος δράστης της γυναικοκτονίας» (Τζιαντζή, 2019), αναφέρεται στον πατέρα ως

«δράστης» στον τίτλο αλλά και σε κάποια σημεία στο κείμενο. Σύμφωνα με τις μαρτυρίες του συντρόφου της 29χρονης, ο πατέρας συμπεριφερόταν στην κοπέλα σαν να αποτελεί ιδιοκτησία του και τη βασάνιζε συστηματικά. Επισημαίνεται επίσης, ότι πρόκειται για την πρώτη δολοφονία του 2019, η οποία χαρακτηρίζεται από σεξιστικά και μισογυνικά κίνητρα. Στην κατάθεσή του ο πατέρας μίλησε για έναν καβγά που είχε προηγηθεί ανάμεσα σε εκείνον και την κόρη του, ο οποίος αποτέλεσε την αφορμή της διάπραξης του εγκλήματος, λόγω του ότι δεν ενέκρινε την σχέση που διατηρούσε με τον Αφγανό. Επίσης, ο δικηγόρος του δράστη επικαλέστηκε, ότι κατά τη διάρκεια του εγκλήματος ο κατηγορούμενος βρισκόταν υπό την επήρεια ψυχικής διαταραχής.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Το άρθρο της εφημερίδας «Η Αυγή», «Ποιος θα κλάψει την Αντζελίνα; Πόσες ακόμα θα σκοτώσει η πατριαρχία;» (Αυγή Newsroom, 2019), δίνει έμφαση στο πρόσωπο που διέπραξε τη γυναικοκτονία, χρησιμοποιώντας τη φράση «...*Ο ίδιος ο πατέρας της την σκότωσε...*», ενώ μάλιστα αναφέρεται πως εκείνος ήταν και ο βασικός ύποπτος ως δράστης. Στις δηλώσεις που έκανε στο τηλεοπτικό κανάλι του Star ο Αφγανός, είπε πως ο πατέρας της «*την κακοποιούσε και την χτυπούσε, δεν την άφηνε να βγαίνει έξω, να έχει φίλες, την ήθελε μόνο γι' αυτόν*» και διέψευσε τις φήμες που προέκυψαν μετά το έγκλημα περί σεξουαλικής κακοποίησης της κοπέλας από τον πατέρα. Επίσης, ήταν ευρέως γνωστό στην τοπική κοινότητα ότι η κοπέλα ήταν φοβισμένη, λόγω των βίαιων συνθηκών που επικρατούσαν στη ζωή της.

Διαδικασία πραγματοποίησης εγκλήματος

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι ρατσιστικές και πατριαρχικές πεποιθήσεις του πατέρα ήταν αντίθετες με την επιλογή του συντρόφου της κόρης του, καθώς επρόκειτο για άνδρα αφγανικής καταγωγής. Αυτές οι αντιλήψεις έφερναν συχνά συγκρούσεις ανάμεσά τους, μέχρι που την Πρωτοχρονιά του 2019, ο 52χρονος διέπραξε τη γυναικοκτονία, χτυπώντας τη με σιδερόβεργα. Στη συνέχεια, έθαψε το πτώμα της, κρύβοντάς το προσωρινά. Έπειτα, κατά τη διάρκεια των πειστικών ανακρίσεων, ο θύτης τελικά ομολόγησε το έγκλημά του και υπέδειξε το σημείο.

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Στο άρθρο «Προφυλακιστέος ο 52χρονος δράστης της γυναικοκτονίας» (Τζιαντζή, 2019) επισημαίνεται πως ο πατέρας σε πρώτη φάση είχε κρύψει το πτώμα

της κοπέλας και την παρουσίασε ως αγνοούμενη, ενώ στην συνέχεια ομολόγησε και έδειξε το σημείο στο οποίο την είχε θάψει.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Σύμφωνα με το άρθρο «Γυναικοκτονία 28χρονης με ρατσιστικά κίνητρα» (Αυγή Newsroom, 2019), της εφημερίδας «Η Αυγή», η υπόθεση χαρακτηρίζεται ως «φρικιαστικό έγκλημα», ενώ σχετικά με την ημέρα που διαπράχθηκε η δολοφονία, αναφέρεται πως «τα πράγματα βγήκαν εκτός ελέγχου». Το ακριβές σημείο στο οποίο έθαψε την Αντζελίνα ο πατέρας της, ήταν στο πίσω μέρος του σπιτιού της, το οποίο και υπέδειξε μετά από 7 ώρες ανάκρισης, αναφορικά με το άρθρο «Ποιος θα κλάψει την Αντζελίνα; Πόσες ακόμα θα σκοτώσει η πατριαρχία;» (Αυγή Newsroom, 2019).

Η έρευνα της αστυνομίας, το πόρισμα των ιατροδικαστών και οι ποινές

Η ιατροδικαστής τη υπόθεσης επισημαίνει πως η κοπέλα έδωσε μάχη για να κρατηθεί στη ζωή. Ακόμη, υπήρχαν πληροφορίες οι οποίες δεν είχαν εξακριβωθεί, ότι η κοπέλα είχε απευθυνθεί στο παρελθόν στον εισαγγελέα, με σκοπό να βοηθηθεί και να προστατευτεί από τον βίαιο πατέρα της.

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Από το άρθρο «Προφυλακιστέος ο 52χρονος δράστης της γυναικοκτονίας» (Τζιαντζή, 2019) δίνεται η πληροφορία ότι ο πατέρας χτύπησε την κοπέλα με τον σιδερολοστό 7 φορές στο κεφάλι και ότι είχε πολλαπλά σημάδια από χτυπήματα στα χέρια της, γεγονός που σημαίνει ότι πάλεψε για την ζωή της, σύμφωνα με την ιατροδικαστή που ανέλαβε την υπόθεση, Χρυσσαυγή Κούση.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Αναφορικά με το άρθρο «Γυναικοκτονία 28χρονης με ρατσιστικά κίνητρα» (Αυγή Newsroom, 2019) γνωστοποιείται, ότι ο 30χρονος ήταν εκείνος που ενημέρωσε την αστυνομία για την εξαφάνιση της Αντζελίνας, καθώς δεν είχε δώσει σημεία ζωής και απουσίαζε από την δουλειά της για δύο μέρες. Η σωρός «της άτυχης κοπέλας», όπως χαρακτηρίζεται, μεταφέρθηκε στο Γενικό Νοσοκομείο Κέρκυρας, με σκοπό να ακολουθήσει η ιατροδικαστική εξέταση. Το άρθρο: «Ποιος θα κλάψει την Αντζελίνα; Πόσες ακόμα θα σκοτώσει η πατριαρχία;» (Αυγή Newsroom, 2019) τονίζει ότι οι αστυνομικές αρχές ειδοποιήθηκαν από «τον μόνο άνθρωπο που πράγματι νοιαζόταν γι' αυτή τη γυναίκα», με αναφορά στον σύντροφό της. Επίσης, υπάρχουν εικασίες, οι

οποίες θέλουν την κοπέλα να αγνοείται την ημέρα που επισκέφθηκε τον πατέρα της, καθώς σύμφωνα με την «Α», είχε φύγει από το σπίτι όπου διέμενε μαζί του και ζούσε πλέον αλλού. Η ιατροδικαστής της υπόθεσης επισήμανε πως τα τραύματα που έφερε η κοπέλα στο σώμα της δηλώνουν πάθος και μίσος. Επιπλέον, η αστυνομία μπήκε στη διαδικασία έρευνας, προκειμένου να εξετάσει εάν ο πατέρας είχε απασχολήσει στο παρελθόν τις αρχές ή αν είχαν γίνει καταγγελίες σχετικές με περιστατικά κακοποίησης της 29χρονης από τον πατέρα της.

Τοποθετήσεις πάνω στο θέμα της γυναικοκτονίας

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Η Τζιαντζή, στο άρθρο της «Προφυλακιστέος ο 52χρονος δράστης της γυναικοκτονίας», κάνει λόγο για το πως διαχειρίζονται οι αρθρογράφοι και οι σχολιαστές στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης περιπτώσεις δολοφονιών που είναι αποτέλεσμα έμφυλης και σεξιστικής βίας. Πιο συγκεκριμένα εξηγεί πως επικεντρώνονται στο αν πρέπει να χρησιμοποιείται ή όχι η λέξη «γυναικοκτονία» για να περιγράψει τα περιστατικά αυτά και όχι στην πράξη και τα χαρακτηριστικά αυτής. Αναφέρει επίσης, ότι το θέμα σχολιάστηκε προκλητικά και από πρόσωπα του πολιτικού χώρου και πιο συγκεκριμένα της νεοφιλελεύθερης και ακραίας Δεξιάς, όπως τον κύριο Κ. Μπογδάνο και Γ. Λοβέρδο, οι οποίοι στοχοποίησαν τη γραμματέα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Μαρία Γιαννακάκη, επειδή αποκάλεσε το έγκλημα «γυναικοκτονία», λέγοντας πως πρόκειται για «μαρξιστική ιδεοληψία» και «γλωσσικό απανθρωπισμό της γυναίκας», κατηγορώντας γενικώς όλη την Αριστερά. Στο τέλος, κλείνει το άρθρο της εκφράζοντας την συγκεκριμένη άποψη: *«Για τους ξερόλες του διαδικτύου, και όχι μόνο, όταν τους δείχνουν το έγκλημα της γυναικοκτονίας, κοιτάνε το λεξικό, και όχι το πρόσωπο του κτήνους, που έχει και πατριαρχικό προσωπείο».*

Στο άρθρο «Η επιστροφή της γυναικοκτονίας» η Μπειόγλου (2019) διατυπώνει τις διαπιστώσεις της πάνω στο θέμα των γυναικοκτονιών, με αφορμή τα περιστατικά που εκδηλώνονται στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Φέρνει στην επιφάνεια τα χαρακτηριστικά της πατριαρχικής κοινωνίας, στην οποία κυριαρχεί και έχει πάντα δίκιο αυτός που έχει την δύναμη, την υπεροχή, ανεξάρτητα με το αν είναι αντικειμενικά δίκαιος ή λογικός. Στην προκειμένη περίπτωση την δύναμη την έχει ο άνδρας και τη χρησιμοποιεί πάνω στη γυναίκα με κάθε τρόπο, είτε υποβαθμίζοντάς την λεκτικά, είτε σωματικά. Με τον άνδρα να έχει τον ρόλο του πατέρα, του συζύγου ή του αδερφού και

την γυναίκα να έχει τον ρόλο της συζύγου, της μάνας ή της αδερφής. Αναφέρει ότι απασχόλησε ιδιαίτερα την κοινή γνώμη το πώς γίνεται να υπάρχουν σήμερα, σε μια πολιτισμένη ευρωπαϊκή χώρα, τέτοιες περιπτώσεις, αφού υποτίθεται πως έχουν γίνει τεράστια βήματα προόδου σε αυτόν τον τομέα. Τις σκέψεις τις συμπληρώνει με την άποψη ότι μαζί με την άνοδο της Ακροδεξιάς και την επιστροφή του δαιμονικού φασισμού, υπάρχει το σοβαρό ενδεχόμενο να ξύπνησαν και άλλου είδους κακές συνήθειες όπως η βία απέναντι στις γυναίκες. Ένα υποχθόνιο στοιχείο που αναπνέει κάτω από αναχρονιστικές αντιλήψεις.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Το άρθρο «Ποιος θα κλάψει την Αντζελίνα; Πόσες ακόμα θα σκοτώσει η πατριαρχία;» (Αυγή Newsroom, 2019) τοποθετείται στο θέμα των γυναικοκτονιών, πατώντας πάνω στα στατιστικά στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με έρευνες που έγιναν, η Ελληνική Αστυνομία καταγράφει μόνο το φύλο του θύματος σε περιπτώσεις ανθρωποκτονίας, παραλείποντας σημαντικά ποιοτικά στοιχεία όπως αν ο δράστης είναι σύζυγος ή φίλος του θύματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι δυνατό να καταγραφούν οι περιπτώσεις γυναικοκτονιών στη χώρα, λόγω του ότι λείπουν βασικά χαρακτηριστικά.

3.3 Υπόθεση: Λάρισα 03/08/2021

Προφίλ και κίνητρα θύτη

Η επόμενη υπόθεση έλαβε χώρα στην Σωτηρίτσα Λάρισας, όπου ο 54χρονος δράστης πυροβόλησε επανειλημμένα σε δημόσιο χώρο την 43χρονη σύζυγο και μητέρα των παιδιών του.

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Η Δασκαλοπούλου (2021) στο άρθρο της «Άγρια γυναικοκτονία στη Λάρισα» γράφει ότι αυτή η περίπτωση γυναικοκτονίας έγινε *«γιατί δεν του έκανε τα γούστα»* και *«γιατί ήθελε να χωρίσουν»*, δηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο την ποικιλομορφία των περιπτώσεων γυναικοκτονίας και των χαρακτηριστικών τους. Επισημαίνεται επίσης, ότι σύμφωνα με το TheTOC.gr, ένα άλλο χαρακτηριστικό του δράστη είναι, οτι μετά την δολοφονία παραδόθηκε μόνος του και αναφορικά με αυτόπτη μάρτυρα είπε *«έτσι καθαρίζουμε εμείς στη Μάνη...»*

Από την εφημερίδα «Η Αυγή» δεν αναφέρεται κάποιο άλλο χαρακτηριστικό όσον αφορά το προφίλ και τα κίνητρα του 54χρονου δράστη.

Διαδικασία πραγματοποίησης εγκλήματος

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Σύμφωνα με τις πληροφορίες του άρθρου «Άγρια γυναικοκτονία στη Λάρισα» (Δασκαλοπούλου, 2021), η γυναίκα αρχικά διέμενε με τον σύζυγό της και τα τρία παιδιά τους στην Αθήνα. Τους τελευταίους έξι μήνες είχε μετακομίσει στην επαρχία, με σκοπό να φροντίσει την μητέρα της και να αναλάβει την ταβέρνα του άρρωστου αδερφού της. Παράλληλα είχε απευθυνθεί σε δικηγόρο, για να ξεκινήσει τις διαδικασίες του διαζυγίου. Ο δράστης πήγε στο χωριό μόλις μερικές ημέρες πριν διαπράξει το έγκλημα, ενώ την ακριβώς προηγούμενη μέρα επισκέφθηκε το γραφείο του δικηγόρου, στον οποίο απευθύνθηκε η γυναίκα του για το διαζύγιο, αναφορικά με την ιστοσελίδα του larissanet.gr. Ωστόσο, δεν κατάφερε να εντοπίσει τον δικηγόρο και κατευθύνθηκε προς την ταβέρνα. Εκεί βρισκόταν η γυναίκα εν ώρα εργασίας, την οποία και «γάζωσε εν ψυχρώ».

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Η εφημερίδα «Η Αυγή», στο άρθρο «Γυναικοκτονία στη Λάρισα / Πυροβόλησε και σκότωσε τη 43χρονη σύζυγό του μέσα σε καφενείο» (Αυγή Newsroom, 2021), αναφέρει ότι ο 54χρονος πυροβόλησε το λιγότερο οκτώ φορές την 45χρονη, μπροστά στα μάτια δύο εργαζομένων, ενώ σύμφωνα με το τηλεοπτικό κανάλι του ΣΚΑΪ, ο δράστης παραδόθηκε μόνος του, καλώντας την αστυνομία γύρω στις 10:30.

Η έρευνα της αστυνομίας, το πόρισμα των ιατροδικαστών και οι ποινές

Και στα δύο άρθρα «Άγρια γυναικοκτονία στη Λάρισα» (Δασκαλοπούλου, 2021) και «Γυναικοκτονία στη Λάρισα / Πυροβόλησε και σκότωσε τη 43χρονη σύζυγό του μέσα σε καφενείο» (Αυγή Newsroom, 2021) αναφέρεται πως η ιατροδικαστής που ανέλαβε την υπόθεση, Ρουμπίνη Λεοντάρη, είπε ότι το θύμα δέχτηκε βολές σε καίρια σημεία στην θωρακική περιοχή, αλλά και μια βολή στο κεφάλι από περίστροφο.

Τοποθετήσεις πάνω στο θέμα της γυναικοκτονίας

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Στο άρθρο της «Άγρια γυναικοκτονία στη Λάρισα», η Δασκαλοπούλου (2021) αναφέρει πως *«είναι η έβδομη γυναικοκτονία μέσα σε επτά μήνες, σε ένα κλίμα ζόφου, με καθημερινές καταγγελίες για ξυλοδαρμούς, κακοποιήσεις και βιασμούς»*. Η υφυπουργός Εργασίας, Μαρία Συρέγγελα, η οποία είναι αρμόδια για την Ισότητα των Φύλων, μια μέρα πριν το συγκεκριμένο περιστατικό, είπε χαρακτηριστικά ότι *«δεν υπάρχει έξαρση στις δολοφονίες με έμφυλη διάσταση, αλλά στις καταγγελίες βίας»*, ενώ συμπλήρωσε ότι *«είμαστε σε καλύτερη κατάσταση από τη Βενεζουέλα ή το Μεξικό, γιατί εκεί υπάρχουν πολύ περισσότερες γυναικοκτονίες»*. Πάνω σε αυτές τις βαρύγδουπες δηλώσεις η αρθρογράφος διατυπώνει την παρατήρηση πως *«και αυτή τη φορά ο θύτης δεν θα αντιμετωπίσει την κατηγορία της γυναικοκτονίας, αφού ακόμα το δίκαιο στην Ελλάδα δεν έχει αλλάξει»*.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Όπως και στο άρθρο της παραπάνω εφημερίδας, έτσι και στο συγκεκριμένο «Γυναικοκτονία στη Λάρισα / Πυροβόλησε και σκότωσε τη 43χρονη σύζυγό του μέσα σε καφενείο» (Αυγή Newsroom, 2021) γίνεται λόγος για τις παρεμβάσεις από την αντιπολίτευση, η οποία σχολίασε τα τελευταία γεγονότα. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται, ότι η κυβέρνηση δεν αντιλαμβάνεται την ανάγκη λήψης απαραίτητων μέτρων για την αντιμετώπιση των γυναικοκτονιών, αλλά της γενικότερης έξαρσης της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, ειδικότερα μετά τον εγκλεισμό της καραντίνας.

3.4 Υπόθεση: Πειραιάς 03/12/2022

Προφίλ και κίνητρα θύτη

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Σύμφωνα με το άρθρο «Νέα γυναικοκτονία στον Πειραιά» (Παπαδοπούλου, 2022) ο 25χρονος δράστης της γυναικοκτονίας στον Πειραιά δήλωσε στις αστυνομικές αρχές ότι ζήλευε την νεαρή κοπέλα. Είπε επίσης, ότι βρισκόταν υπό την επήρεια ναρκωτικών ουσιών και ότι το έγκλημα προκλήθηκε μετά από καβγά που είχαν μεταξύ τους. Το άρθρο «Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Προθεσμία να απολογηθεί την Πέμπτη πήρε ο 25χρονος» (efsyn.gr, 2022) συμπληρώνει πως λόγω της χρήσης των ουσιών που είχε προηγηθεί, δεν κατάλαβε τι έκανε και γι' αυτό άργησε να παραδοθεί.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Οι πληροφορίες από το άρθρο «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Τη ζήλευα παθολογικά, είπε ο 25χρονος στους αστυνομικούς» (Αυγή Newsroom, 2022) συμπληρώνουν ότι ο δράστης παραδέχτηκε ότι ζήλευε «παθολογικά» την σύντροφό του.

Διαδικασία πραγματοποίησης εγκλήματος

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Το άρθρο «Νέα γυναικοκτονία στον Πειραιά» (Παπαδοπούλου, 2022) εξηγεί ότι το ζευγάρι είχε μια λογομαχία, κατά τη διάρκεια της οποίας ο 25χρονος βρισκόταν υπό την επήρεια ουσιών. Ο δράστης έβαλε τέλος στη ζωή της 19χρονης, πυροβολώντας τη στο κεφάλι. Έπειτα, κατευθύνθηκε αυτοβούλως τις πρωινές ώρες του Σαββάτου στο Αστυνομικό Τμήμα του Δημοτικού Θεάτρου, με σκοπό να ομολογήσει για το έγκλημα που είχε διαπράξει.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Σύμφωνα με το άρθρο «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Στα δικαστήρια ο 25χρονος - «Σκότωσα τη σύντροφό μου»...» (Αυγή Newsroom, 2022) γίνεται γνωστό ότι ο δράστης σκότωσε τη νεαρή σύντροφό του γιατί τη ζήλευε. Πιο αναλυτικά οι δυο τους συναντήθηκαν τα ξημερώματα του Σαββάτου, αφού είχαν σχολάσει από τις δουλειές τους. Η 19χρονη δούλευε σε ένα μπαρ στην Καλλιθέα και ο 25χρονος σε ένα νυχτερινό μαγαζί στον Πειραιά. Συναντήθηκαν στο σπίτι του 25χρονου και ξεκίνησαν να καυγαδίζουν έντονα. Η τραγική κατάληξη ήρθε όταν ο δράστης πυροβόλησε δύο φορές τη νεαρή στο κεφάλι. Στη συνέχεια, βγήκε μια βόλτα να ξεθολώσει, αφήνοντας τη 19χρονη να κείτεται αιμόφυρτη στο πάτωμα του σπιτιού του και έχοντας κρύψει το όπλο στην κατάψυξη.

Η έρευνα της αστυνομίας, το πόρισμα των ιατροδικαστών και οι ποινές

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Το άρθρο «Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Προθεσμία να απολογηθεί την Πέμπτη πήρε ο 25χρονος» (efsyn.gr, 2022) επισημαίνει ότι οι άνδρες της ΕΛ.ΑΣ.Α που έφτασαν στο διαμέρισμα της οδού Νικηφόρου Βάμβα εντόπισαν τη νεαρή κοπέλα μέσα σε μια λίμνη αίματος και ύστερα το όπλο του εγκλήματος μέσα στο ψυγείο. Επίσης, το άρθρο «Νέα γυναικοκτονία στον Πειραιά» (Παπαδοπούλου, 2022) αναφέρει ότι μια

μέρα μετά το έγκλημα ο δράστης οδηγήθηκε στα δικαστήρια Πειραιά κι έλαβε προθεσμία για να απολογηθεί στον εισαγγελέα την Πέμπτη 08 Δεκεμβρίου. Επίσης, η υπόθεση διερευνήθηκε από τη Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών της ΕΛ.ΑΣ. Σύμφωνα με το άρθρο «Προφυλακιστέος ο 25χρονος για τη γυναικοκτονία στον Πειραιά» (efsyn.gr, 2022) και την απόφαση του δικαστηρίου, προσωρινά κρατούμενος κρίθηκε ο δράστης, ενώ οι κατηγορίες που αντιμετωπίζει είναι ανθρωποκτονία από πρόθεση σε ήρεμη ψυχική κατάσταση, παράνομη οπλοφορία και οπλοχρησία. Επιπλέον, έξω από το δικαστήριο Πειραιά επικράτησε ένταση με συγγενείς και φίλους της 19χρονης, ενώ ισχυρή ήταν η παρουσία της αστυνομίας.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Το άρθρο «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Στα δικαστήρια ο 25χρονος - «Σκότωσα τη σύντροφό μου»...» (Αυγή Newsroom, 2022) συμπληρώνει πως, αναφορικά με όσα μετέδωσε το MEGA, ο 25χρονος, μετά το αποτρόπαιο έγκλημα παρουσιάστηκε αυτοβούλως στην αστυνομία και ομολογώντας το έγκλημά του είπε: «Ήρθα να παραδοθώ. Σκότωσα τη σύντροφό μου. Είναι νεκρή στο σπίτι». Επιπλέον, ότι αφορά τις κατηγορίες για τον δράστη και την κατάσταση που επικρατούσε έξω από το δικαστήριο, το άρθρο «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Προφυλακίστηκε ο 25χρονος που δολοφόνησε τη 19χρονη» (Αυγή Newsroom, 2022) αναφέρει όσα ειπώθηκαν και από το αντίστοιχο άρθρο της παραπάνω εφημερίδας.

Τοποθετήσεις πάνω στο θέμα της γυναικοκτονίας

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Τα πρώτα άρθρα που αναρτήθηκαν σε αυτήν την εφημερίδα, «Γυναικοκτονία στον Πειραιά: 25χρονος πυροβόλησε τη σύντροφό του» (efsyn.gr, 2022) και «Στον εισαγγελέα Πειραιά ο 25χρονος για τη γυναικοκτονία της 19χρονης» (efsyn.gr, 2022), σχολιάζουν ελαφρώς το θέμα των περιστατικών γυναικοκτονίας. Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο αναφέρει ότι *«έχουν λάβει μορφή επιδημίας τα περιστατικά γυναικοκτονιών στη χώρα»*, ενώ το δεύτερο επισημαίνει ότι *«Πρόκειται για την 17 γυναικοκτονία μόνο φέτος στη χώρα μας αλλά, μέχρι σήμερα, η πολιτεία αρνείται να θεσμοθετήσει την ποινική αντιμετώπιση του φαινομένου και την αναγνώριση του όρου»*.

Η εφημερίδα «Η Αυγή» δεν κάνει κάποιο σχολιασμό όσον αφορά το συγκεκριμένο περιστατικό γυναικοκτονίας, ούτε παίρνει θέση για την εξάπλωση του φαινομένου.

3.5 Υπόθεση: Νίκαια 22/01/2023

Προφίλ και κίνητρα θύτη

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Σύμφωνα με το άρθρο «Γυναικοκτονία Νίκαιας: Όλοι γνώριζαν για τη συστηματική κακοποίηση της 54χρονης» (efsyn.gr, 2023) αναφέρονται μαρτυρίες κατοίκων από τη γειτονιά και ντοκουμέντα από τις αρχές, τα οποία καταδεικνύουν ότι η κακοποίηση της δολοφονημένης 54χρονης στη Νίκαια ήταν συστηματική, τουλάχιστον από το 2017, και ότι όλοι γνώριζαν τι συνέβαινε στο σπίτι. Επιπλέον, είχαν μαζί ένα ανήλικο κορίτσι, το οποίο βρισκόταν στο σπίτι της γιαγιάς του στη Σαλαμίνα τη στιγμή του τραγικού συμβάντος, ωστόσο οι μάρτυρες δήλωσαν ότι έχει αντικρίσει πολλά περιστατικά κακοποίησης της 54χρονης. Η ίδια πηγή αναφέρει ότι ο γυναικοκτόνος αντιμετώπιζε χρόνιο πρόβλημα με τον αλκοολισμό, καθώς και προβλήματα ψυχικής υγείας, έχοντας μάλιστα νοσηλευτεί στο Διαψύχιο τον περασμένο Μάιο. Χαρακτηριστικό επίσης αποτελεί το γεγονός, ότι οι αστυνομικοί τον έπαιρναν ακόμα και για προστατευτική φύλαξη στο Τμήμα, αφού τον έβρισκαν στο δρόμο σε τερματική κατάσταση από το αλκοόλ, ενώ αδυνατούσε πλήρως να επικοινωνήσει. Επιπλέον, το άρθρο «Γυναικοκτονία στη Νίκαια με θύμα 54χρονη» (Τσαλδάρης, 2023), αναφέρει ότι ο δράστης ήταν πρώην οικοδόμος στο επάγγελμα.

Από την εφημερίδα «Η Αυγή» δεν δίνονται στοιχεία που να περιγράφουν με κάποιον τρόπο τον δράστη ή να προσφέρονται συμπληρωματικές λεπτομέρειες στα όσα έχουν αναφερθεί από την άλλη εφημερίδα.

Διαδικασία πραγματοποίησης εγκλήματος

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Ο 50χρονος δολοφόνησε την 54χρονη σύζυγό του στο ισόγειο διαμέρισμα τους στη Νίκαια, ενώ μετά τις 5:30 τα ξημερώματα κάλεσε στην ΕΛ.ΑΣ. σε κατάσταση μέθης, για να δηλώσει ότι προέβη στο έγκλημα. Ο άνδρας αρχικά ανακρίθηκε και έπειτα μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο, επειδή φέρεται να υπέστη επιληπτική κρίση, σύμφωνα με το άρθρο «Νέα γυναικοκτονία 54χρονης στη Νίκαια» (efsyn.gr, 2023). Στην ανάκρισή του ο κατηγορούμενος είπε χαρακτηριστικά ότι *«Έπινα ποτό έξω και όταν γύρισα σπίτι μου τσακωθήκαμε άγρια με την γυναίκα μου. Μετά τη σκότωσα»*, όπως αναφέρει το άρθρο «Στον εισαγγελέα οδηγείται ο δράστης της γυναικοκτονίας στη Νίκαια» (efsyn.gr, 2023).

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Το άρθρο «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Ο 50χρονος είχε απειλήσει την 54χρονη - Είχαν μια κόρη 12 χρονών» (Αυγή Newsroom, 2023) συμπληρώνει στις παραπάνω πληροφορίες, ότι αφού στραγγάλισε την 54χρονη, έπειτα πήρε τηλέφωνο την Αστυνομία λέγοντας: «Έπνιξα τη γυναίκα μου, αν θέλετε, ελάτε, πάρτε με». Ωστόσο, το άρθρο

Η έρευνα της αστυνομίας, το πόρισμα των ιατροδικαστών και οι ποινές

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Στο άρθρο «Γυναικοκτονία Νίκαιας: Όλοι γνώριζαν για τη συστηματική κακοποίηση της 54χρονης» (efsyn.gr, 2023), αναφορικά με ρεπορτάζ της ΕΡΤ, το θύμα είχε ζητήσει από τους γείτονες να μην απευθυνθούν στην αστυνομία, παρά τις προθέσεις τους να παρέμβουν για να μπει ένα τέλος σε αυτή την κατάσταση, ενώ το άρθρο «Νίκαια: Από τη συστηματική κακοποίηση στη γυναικοκτονία» (Τέσση, 2023) αναφέρει ότι μάρτυρες είπαν «Μέθαγε, τη χτύπαγε, μετά καλούσε ασθενοφόρο, μετά την ξαναχτύπαγε» Σημειώνεται επίσης, ότι και η αστυνομία είχε παρέμβει σε περισσότερα από ένα περιστατικά, με τον δράστη να συλλαμβάνεται δύο φορές, το 2017 και το 2019. Η ίδια η σύζυγος δεν επιθυμούσε την άσκηση ποινικής δίωξης.

Αναφορικά με το άρθρο «Νέα γυναικοκτονία 54χρονης στη Νίκαια» (efsyn.gr, 2023), στο ισόγειο σπίτι της οδού Βοσπόρου έφτασε ιατροδικαστής, προκειμένου να εξετάσει τη σορό του θύματος, ενώ το άρθρο «Νίκαια: Από τη συστηματική κακοποίηση στη γυναικοκτονία» (Τέσση, 2023) αναφέρει, ότι ο καθ' ομολογίαν δράστης κατηγορείται για ανθρωποκτονία με δόλο σε ήρεμη ψυχική κατάσταση. Επίσης, το πόρισμα του ιατροδικαστή περιγράφει στραγγαλισμό με ίχνη απόφραξης του στόματος και της μύτης του θύματος, εκχυμώσεις συμβατές με τα δάχτυλα του δράστη στον λαιμό, αλλά και χτυπήματα στο κορμί. Ειδικά ένα χτύπημα στο βλέφαρο της 54χρονης αποτελεί δείγμα ότι είχε υποστεί ξυλοδαρμό προτού αφήσει την τελευταία της πνοή.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Σημαντική προσθήκη στις παραπάνω πληροφορίες, από το άρθρο «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Ο 50χρονος είχε απειλήσει την 54χρονη - Είχαν μια κόρη 12 χρονών» (Αυγή Newsroom, 2023), είναι και το γεγονός ότι, σύμφωνα με τα όσα καταγγέλλουν οι γείτονες, ο δράστης είχε απειλήσει επανειλημμένα το θύμα στο

παρελθόν. Οι τσακωμοί τους ήταν συχνοί και της είχε πει ουκ ολίγες φορές στο παρελθόν πως θα της κάνει κακό. Επίσης, αναφέρεται πως μόλις ο δράστης κάλεσε την Αστυνομία, οι άνδρες της Άμεσης Δράσης έσπευσαν στο σημείο όπου και βρήκαν νεκρή την 54χρονη με σημάδια στο λαιμό, ενώ συνέλαβαν τον 50χρονο και τον οδήγησαν στην Αστυνομική Διεύθυνση του Πειραιά.

Το άρθρο «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Προφυλακιστέος ο 50χρονος» (Αυγή Newsroom, 2023) αναφέρει, πως σύμφωνα με τη ομόγνωση απόφαση εισαγγελέα και ανακριτή κρίθηκε προφυλακιστέος ο καθ' ομολογία δράστης της γυναικοκτονίας στη Νίκαια, και θα μεταφερόταν στις φυλακές Κορυδαλλού.

Τοποθετήσεις πάνω στο θέμα της γυναικοκτονίας

Εφημερίδα: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Το άρθρο «Νέα γυναικοκτονία 54χρονης στη Νίκαια» (efsyn.gr, 2023) επισημαίνει την παρατήρηση, ότι προέκυψε «κι άλλη γυναικοκτονία στην Ελλάδα, που δεν έχει ακόμα αναγνωρίσει τον όρο παρά τον μεγάλο αριθμό των θυμάτων». Η αντιπολίτευση, στο άρθρο «Γυναικοκτονία στη Νίκαια με θύμα 54χρονη» (Τσαλδάρης, 2023), ζητά να κατοχυρωθεί νομικά ο όρος «γυναικοκτονία» και να αναβαθμιστούν και να στελεχωθούν τα αστυνομικά τμήματα και οι υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. για την αντιμετώπιση περιστατικών βίας κατά των γυναικών. Αναφέρει επίσης, ότι η συγκεκριμένη περίπτωση γυναικοκτονίας, η οποία αποτελεί την πρώτη για το 2023, έφερε και πάλι στην επιφάνεια τις ελλείψεις και τα κενά που υπάρχουν στο κράτος και την κοινωνία, όσον αφορά την προστασία της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των γυναικών.

Εφημερίδα: «Η Αυγή»

Το άρθρο «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Έντονες οι αντιδράσεις στο Twitter - «Τι θα γίνει με το νομικό πλαίσιο;»...» (Αυγή Newsroom, 2023) μοιράζεται με τους αναγνώστες της εφημερίδας, ορισμένες δημοσιεύσεις από χρήστες του Twitter, που εκφράζουν τις γνώμες τους σχετικά με το θέμα των γυναικοκτονιών στη χώρα μας, με αφορμή το τελευταίο περιστατικό. Πιο συγκεκριμένα, αρκετές δημοσιεύσεις κάνουν λόγο και επαναφέρουν στο προσκήνιο τη νομική αναγνώριση του όρου «γυναικοκτονία», ενώ δεν λείπουν και τα σχόλια που αφορούν τη συμπεριφορά του δράστη μετά το έγκλημα, ο οποίος κάλεσε την αστυνομία λέγοντας: «Επνίξα τη γυναίκα μου, αν θέλετε, ελάτε, πάρτε με». Η ενόχληση και ο σχολιασμός, όσον αφορά

την δεύτερη κατηγορία σχολίων, προορίζονται κυρίως για τις δηλώσεις του κύριου Σ. Μπαλάσκα, ο οποίος στο παρελθόν έχει αναφέρει πως όσο νωρίτερα ομολογήσει το έγκλημά του ο δράστης, θα του αναγνωριστούν και περισσότερα ελαφρυντικά.

4ο Κεφάλαιο: Συγκριτική Ανάλυση Εντύπων

4.1 Ανάλυση εφημερίδας: «Η Εφημερίδα των Συντακτών»

Η εφημερίδα «Η Εφημερίδα των Συντακτών» είναι μια καθημερινή ελληνική εφημερίδα, η οποία ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2012 και έχει Αριστερή πολιτική τοποθέτηση.

Στην πρώτη υπόθεση γυναικοκτονίας που αναλύθηκε, στην Κέρκυρα στις 01/01/2019, η εφημερίδα δημοσίευσε δύο άρθρα που εξετάζουν το συγκεκριμένο συμβάν. Το πρώτο άρθρο δημοσιεύθηκε στις 07/01/2019, με τον τίτλο «Προφυλακιστέος ο 52χρονος δράστης της γυναικοκτονίας» και αρθρογράφο την Αφροδίτη Τζιαντζή. Το δεύτερο άρθρο αναρτήθηκε δύο μέρες μετά από την Κυριακή Μπεϊτόγλου και ονομάζεται «Η επιστροφή της γυναικοκτονίας». Το άρθρο της Τζιαντζή εισάγει την είδηση αυτής της υπόθεσης γυναικοκτονίας, παρουσιάζοντας αρχικά τις πληροφορίες και τις λεπτομέρειες που αφορούν τον δράστη, το θύμα και το έγκλημα, ενώ περιλαμβάνονται και κάποιες τοποθετήσεις που σχολιάζουν τις απόψεις δημοσιογράφων, αλλά και πολιτικών προσώπων της ακραίας και νεοφιλελεύθερης Δεξιάς. Συμπεριλαμβάνει επίσης και ένα δεύτερο μέρος, το οποίο φέρει την χαρακτηριστική ονομασία «Η πατριαρχία σκοτώνει», κάνοντας λόγο για την υπόθεση της Ελένης Τοπαλούδη και αναφέροντας κάποια στατιστικά στοιχεία που αφορούν το φαινόμενο των γυναικοκτονιών παγκοσμίως. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, ολοκληρώνοντας το άρθρο της τοποθετείται με την φράση «Για τους ξερόλες του διαδικτύου, και όχι μόνο, όταν τους δείχνουν το έγκλημα της γυναικοκτονίας, κοιτάνε το λεξικό, και όχι το πρόσωπο του κτήνους, που έχει και πατριαρχικό προσωπείο». Ο λόγος που χρησιμοποιεί είναι άμεσος, κατανοητός και στοχευμένος, με σκοπό να δίνει έμφαση στα σημεία που χρειάζεται και θέλει να γίνει αντιληπτή.

Το δεύτερο άρθρο που αφοράται από την υπόθεση της Αγγελικής Πέτρου δημοσιεύεται από την Μπεϊόγλου και έχει διαφορετικό χαρακτήρα σε σχέση με το προηγούμενο. Το συγκεκριμένο άρθρο έχει τον χαρακτήρα ενός μονολόγου, στον οποίο η αρθρογράφος παρουσιάζει τις προσωπικές της σκέψεις σχετικά με το θέμα των γυναικοκτονιών. Όπως αναφέρθηκε και στο αντίστοιχο κομμάτι ανάλυσης της υπόθεσης, κάνει λόγο για γνωρίσματα της πατριαρχικής σκέψης, σύμφωνα με την οποία αυτός που έχει περισσότερα χαρακτηριστικά δύναμης, αυτομάτως υπερισχύει και έχει δίκιο, χωρίς να παίζει ρόλο το αν είναι δίκαιος και αντικειμενικός. Στην περίπτωση της πατριαρχίας αυτός που υπερισχύει είναι ο άνδρας, έχοντας την δυνατότητα να εκμεταλλευτεί την γυναίκα είτε σωματικά, είτε λεκτικά. Και αυτό το άρθρο περιλαμβάνει σχολιασμό πολιτικού περιεχομένου, καθώς αναφέρει ότι η άνοδος της Ακροδεξιάς, μαζί με την επανεμφάνιση του φασισμού, μπορεί να συμβάλει στην αναζωπύρωση συμπεριφορών βίας απέναντι στις γυναίκες. Αυτό το σχόλιο γίνεται, λόγω του ότι η κοινή γνώμη απασχολήθηκε ιδιαίτερα από το γεγονός ότι υπάρχουν στη σημερινή εποχή και σε μια πολιτισμένη χώρα της Ευρώπης, συμπεριφορές έμφυλης βίας και γυναικοκτονίες, δεδομένου του ότι έχουν γίνει τεράστια βήματα προόδου σε αυτόν τον τομέα. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται έχει στοιχεία λογοτεχνικού κειμένου, καθώς στοχεύει στην επίκληση του συναισθήματος του αναγνώστη, αλλά και της ευαισθητοποίησής του.

Στην δεύτερη υπόθεση, που αφορά το έγκλημα στην Λάρισα στις 03/08/2021, η εφημερίδα δημοσίευσε ένα άρθρο από την Ντίνα Δασκαλοπούλου, το οποίο έχει την ονομασία «Άγρια γυναικοκτονία στη Λάρισα». Αρχικά, παρουσιάζονται και σε αυτό το άρθρο κάποιοι σχολιασμοί από την συντάκτρια, οι οποίοι αφορούν το λόγο που διαπράχθηκε αυτό το περιστατικό γυναικοκτονίας, όπως επίσης και το γεγονός, ότι δεν έχουν θεσμοθετηθεί ακόμα νόμοι, οι οποίοι θα προβλέπουν τις αντίστοιχες κυρώσεις στους δράστες γυναικοκτονιών. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται το κομμάτι που περιλαμβάνει τις λεπτομέρειες που σχετίζονται με την υπόθεση και ονομάζεται «Το χρονικό». Το τελευταίο μέρος του άρθρου έχει πολιτικό περιεχόμενο και πιο συγκεκριμένα φέρει το χαρακτηριστικό τίτλο «Πυρ ομάδων κατά της Ν.Δ. από την αντιπολίτευση», προσδίδοντας και σε αυτή την ανάρτηση στοιχεία πολιτικού χαρακτήρα και σύγκρισης πολιτικών τοποθετήσεων. Ο λόγος στην προκειμένη περίπτωση παρουσιάζεται πιο επιθετικός, δίνοντας στον αναγνώστη την αίσθηση της αγανάκτησης, του εκνευρισμού και του παράπουνου, με χαρακτηριστικό παράδειγμα

τη φράση *«Αυτή τη φορά η σφαγή έγινε στη Λάρισα. Αυτή τη φορά το θύμα ήταν 43 χρόνων και ο δράστης 54. Και αυτή τη φορά τη σκότωσε γιατί δεν του έκανε τα γούστα - αυτή τη φορά γιατί ήθελε να χωρίσουν. Και αυτή τη φορά ο θύτης δεν θα αντιμετωπίσει την κατηγορία της γυναικοκτονίας, αφού ακόμα το δίκαιο στην Ελλάδα δεν έχει αλλάξει»*.

Η τρίτη υπόθεση διαδραματίζεται στην περιοχή του Πειραιά στις 03/12/2022 και αναλύεται από πέντε άρθρα της συγκεκριμένης εφημερίδας. Το πρώτο άρθρο δημοσιεύεται την ίδια ημέρα, το μεσημέρι, από την συγγραφική ομάδα της εφημερίδας και έχει τον τίτλο *«Γυναικοκτονία στον Πειραιά: 25χρονος πυροβόλησε τη σύντροφό του»*. Είναι σύντομο και μικρό σε έκταση, καθώς αναρτήθηκε μερικές ώρες μετά τη διάπραξη του εγκλήματος και δεν είχαν προλάβει να πραγματοποιηθούν όλες οι απαραίτητες έρευνες. Αναφέρει τις πιο βασικές πληροφορίες, ενώ η εισαγωγή του έχει σχολιαστικό χαρακτήρα, με τη φράση *«Μορφή επιδημίας έχουν λάβει τα περιστατικά γυναικοκτονιών στη χώρα...»*. Η γλώσσα χαρακτηρίζεται ως απλή, ενημερωτική και δημοσιογραφική.

Το δεύτερο άρθρο έχει την ονομασία *«Στον εισαγγελέα Πειραιά ο 25χρονος για τη γυναικοκτονία της 19χρονης»* και δημοσιεύθηκε μια μέρα μετά από την συγγραφική ομάδα και αυτό. Έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με το προηγούμενο άρθρο, όσον αφορά την έκταση, το ύφος του λόγου και το είδος των πληροφοριών, ενώ στο τέλος επισημαίνεται γι' ακόμη μια φορά ένας σχολιασμός που αφορά την αντιμετώπιση του φαινομένου από το κράτος *«Πρόκειται για την 17 γυναικοκτονία μόνο φέτος στη χώρα μας αλλά, μέχρι σήμερα, η πολιτεία αρνείται να θεσμοθετήσει την ποινική αντιμετώπιση του φαινομένου και την αναγνώριση του όρου»*.

Το τρίτο και πέμπτο άρθρο ονομάζονται *«Γυναικοκτονία στον Πειραιά: Προθεσμία να απολογηθεί την Πέμπτη πήρε ο 25χρονος»* και *«Προφυλακιστέος ο 25χρονος για τη γυναικοκτονία στον Πειραιά»* αντίστοιχα. Και τα δύο εντάσσονται στην ίδια κατηγορία με τα δύο προαναφερθέντα, με τη διαφορά ότι δεν περιλαμβάνουν κάποιο σχολιασμό. Η γλώσσα και σε αυτή την περίπτωση είναι απλή, ενημερωτική και έχει δημοσιογραφικό χαρακτήρα.

Το τέταρτο άρθρο αναρτήθηκε δύο μέρες μετά την πραγματοποίηση του εγκλήματος από την Εύα Παπαδοπούλου, με τον τίτλο *«Νέα γυναικοκτονία στον Πειραιά»*. Δεν επισημαίνεται κάποιο σχόλιο ούτε σε αυτό το άρθρο. Η συντάκτρια

απλά περιγράφει τις τελευταίες εξελίξεις, μέχρι εκείνη τη στιγμή, χρησιμοποιώντας απλό και κατανοητό λόγο.

Η τέταρτη και τελευταία υπόθεση που αναλύθηκε είναι εκείνη της Νίκαιας, στις 22/01/2023 και χρησιμοποιήθηκαν πέντε άρθρα από αυτή την εφημερίδα. Το πρώτο άρθρο δημοσιεύθηκε την ημέρα του εγκλήματος από την συντακτική ομάδα, με τον τίτλο «Νέα γυναικοκτονία 54χρονης στη Νίκαια». Και σε αυτή την υπόθεση φροντίζει η εφημερίδα να επισημάνει ότι προέκυψε *«Ακόμα μία γυναικοκτονία στην Ελλάδα, που δεν έχει ακόμα αναγνωρίσει τον όρο παρά τον μεγάλο αριθμό των θυμάτων»* στην αρχή του άρθρου. Στο υπόλοιπο μέρος της δημοσίευσης παρουσιάζονται απλώς τα στοιχεία που είχαν συλλεχθεί μέχρι εκείνη την στιγμή με απλή επικοινωνιακή, δημοσιογραφική γλώσσα.

Στο ίδιο πλαίσιο κυμαίνεται και το δεύτερο και πέμπτο άρθρο που επιλέχθηκαν, με μόνη διαφορά το γεγονός ότι δεν περιλαμβάνουν κάποιο σχολιασμό. Το δεύτερο έχει την ονομασία «Γυναικοκτονία Νίκαιας: Όλοι γνώριζαν για τη συστηματική κακοποίηση της 54χρονης» και το έχει επιμεληθεί η συντακτική ομάδα, δημοσιεύοντάς το την ίδια μέρα με το περιστατικό, ενώ το πέμπτο έχει τον τίτλο «Νίκαια: Από τη συστηματική κακοποίηση στη γυναικοκτονία», αναρτήθηκε στις 24 του ίδιου μήνα και αποτελεί προϊόν της Γιώτας Τέσση. Και τα δύο έχουν απλό, πληροφοριακό χαρακτήρα, διαθέτοντας απλά τις πληροφορίες για την υπόθεση, χρησιμοποιώντας απλό, δημοσιογραφικό λόγο.

Το τρίτο άρθρο το επιμελείται ο Μάνος Τσαλδάρης, έχει τίτλο «Γυναικοκτονία στη Νίκαια με θύμα 54χρονη» και αναρτήθηκε μια μέρα μετά τη γυναικοκτονία. Η συγκεκριμένη ανάρτηση έχει σχολιαστικό χαρακτήρα, καθώς από το πρώτο μέρος φαίνεται η πολιτική έμφαση που δίνεται, με τη φράση *«Ο ΣΥΡΙΖΑ-Π.Σ. ζητά να κατοχυρωθεί νομικά ο όρος «γυναικοκτονία» και να αναβαθμιστούν και να στελεχωθούν τα αστυνομικά τμήματα και οι υπηρεσίες της ΕΛ.ΑΣ. για την αντιμετώπιση περιστατικών βίας κατά των γυναικών»*. Ο λόγος στην προκειμένη περίπτωση έχει ως στόχο να επισημάνει την ανάγκη για πρόληψη του φαινομένου εξάπλωσης της έμφυλης βίας.

Τέλος, το τέταρτο άρθρο που αξιοποιήθηκε για την ανάλυση της συγκεκριμένης υπόθεσης είναι αποτέλεσμα της συγγραφικής ομάδας, δημοσιεύθηκε την επόμενη μέρα και φέρει τον τίτλο «Στον εισαγγελέα οδηγείται ο δράστης της γυναικοκτονίας

στη Νίκαια». Και σε αυτή την περίπτωση πρόκειται για άρθρο περιγραφικού και ενημερωτικού χαρακτήρα, ενώ είναι από τις λίγες αναρτήσεις που αποκαλείται ο δράστης «γυναικοκτόνος».

4.2 Ανάλυση εφημερίδας: «Η Αυγή»

Η δεύτερη εφημερίδα που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση και σύγκριση του περιεχομένου αρθρογραφίας είναι «Η Αυγή». Ιδρύθηκε το 1952 και η πολιτική τοποθέτησή της είναι ο Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς - Προοδευτική Συμμαχία. Όλα τα άρθρα που θα αναφερθούν παρακάτω είναι αποτέλεσμα της συγγραφικής ομάδας της εφημερίδας.

Η υπόθεση της Αγγελικής Πέτρου, από την Κέρκυρα, αναλύεται με δύο άρθρα και από την εφημερίδα «Η Αυγή». Πιο συγκεκριμένα, το πρώτο άρθρο που αναφέρεται στην υπόθεση έχει τον τίτλο «Γυναικοκτονία 28χρονης με ρατσιστικά κίνητρα» και δημοσιεύθηκε δύο μέρες μετά την πραγματοποίηση του εγκλήματος. Το άρθρο αυτό εισάγει τον αναγνώστη στην υπόθεση, δίνοντας τις πρώτες πληροφορίες για το έγκλημα. Δεν υπάρχει κάποιος σχολιασμός ή παρατήρηση που να αφορά κάποια πολιτική ή κοινωνική τοποθέτηση. Το εύρος των πληροφοριών είναι αρκετά ικανοποιητικό για να κατανοήσει ο αναγνώστης το παρασκήνιο της υπόθεσης. Η γλώσσα είναι κλασσική, δημοσιογραφική και άμεση.

Το δεύτερο άρθρο της υπόθεσης χαρίζει περισσότερα στοιχεία. Δημοσιεύθηκε στις 04/01/2019 και έχει τον τίτλο «Ποιος θα κλάψει την Αντζελίνα; Πόσες ακόμα θα σκοτώσει η πατριαρχία;». Πιο συγκεκριμένα, όπως διακρίνεται και από τον τίτλο, η γλώσσα είναι πιο έντονα φορτισμένη συναισθηματικά. Αυτή η διαπίστωση επιβεβαιώνεται και από άλλα σημεία μέσα στο κείμενο, όπως «...*αρνήθηκε να ακολουθήσει τις προσταγές του πατέρα της και το πλήρωσε και αυτή με τη ζωή της.*» ή «*Εργαζόταν από μικρή και ήθελε να σπουδάσει και αγαπούσε τα βιβλία.*» και «...*οι αστυνομικοί που ειδοποιήθηκαν από τον μόνο άνθρωπο που πράγματι νοιαζόταν γι' αυτή τη γυναίκα, τον σύντροφό της...*». Το συγκεκριμένο άρθρο παρουσιάζει τα πιο προσωπικά στοιχεία που αφορούν το θύμα, τον δράστη και τη μεταξύ τους συμβίωση. Το τέταρτο μέρος του άρθρου λέει χαρακτηριστικά ότι πρόκειται για «*γυναικοκτονία, όχι έγκλημα τιμής ή παιδοκτονία*», με σκοπό να διαχωρίσει τον όρο από όλους τους

υπόλοιπους με τους οποίους συγγέεται, χάνοντας με αυτόν τον τρόπο τη σημασία του. Επίσης, αναφέρεται και στο γεγονός ότι και η αστυνομία αντιμετωπίζει τις υποθέσεις γυναικοκτονίας, ως απλές ανθρωποκτονίες, καθώς δεν συλλέγει τα απαραίτητα στοιχεία, για να μπορούν να καταγραφούν και να διαχωριστούν τα εγκλήματα γυναικοκτονίας από τα υπόλοιπα.

Σειρά έχει η υπόθεση στη Λάρισα, για την οποία υπάρχει ένα άρθρο που να πραγματεύεται το θέμα της και σε αυτή την εφημερίδα. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για το άρθρο με τίτλο «Γυναικοκτονία στη Λάρισα / Πυροβόλησε και σκότωσε τη 43χρονη σύζυγό του μέσα σε καφενείο», το οποίο αναρτήθηκε την ημέρα του εγκλήματος. Ο λόγος που χρησιμοποιείται είναι οικείος, απλός και καθημερινός. Το δεύτερο μέρος του άρθρου περιλαμβάνει σχολιασμό πολιτικής τοποθέτησης, που αφορά την έξαρση του φαινομένου της έμφυλης βίας και των γυναικοκτονιών και επισημαίνει πως «Κυβέρνηση και ΕΛ.ΑΣ δεν μπορούν να το κατανοήσουν», σύμφωνα με ανακοίνωση που έκανε ο ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία, βάζοντας στο στόχαστρο την κυβέρνηση.

Η επόμενη υπόθεση είναι εκείνη του Πειραιά, με θύμα την 19χρονη, η οποία ερμηνεύεται από πέντε άρθρα. Το πρώτο άρθρο για το έγκλημα δημοσιεύθηκε την ίδια ημέρα πραγματοποίησης του εγκλήματος και έχει τον τίτλο «Νέα υπόθεση γυναικοκτονίας / Άνδρας πυροβόλησε τη σύντροφό του στον Πειραιά». Πρόκειται για ένα μικρής έκτασης κείμενο, το οποίο παρουσιάζει συνοπτικά τις πρώτες στοιχειώδεις πληροφορίες για την υπόθεση, χωρίς λεπτομέρειες ή σχολιασμούς. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι άμεση και απλή. Τα ίδια χαρακτηριστικά ισχύουν και για το δεύτερο άρθρο, το οποίο δημοσιοποιήθηκε μια μέρα μετά και ονομάζεται «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Τη ζήλευα παθολογικά, είτε ο 25χρονος στους αστυνομικούς». Η συγκεκριμένη ανάρτηση είναι λίγο μεγαλύτερη σε έκταση, καθώς περιλαμβάνει τις τελευταίες εξελίξεις πάνω στην υπόθεση, επομένως παρέχει περισσότερες πληροφορίες.

Το τρίτο και τέταρτο άρθρο αναρτήθηκαν κι αυτά την επόμενη μέρα και φέρουν τον τίτλο «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Στα δικαστήρια ο 25χρονος - «Σκότωσα τη σύντροφό μου...» και «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Πήρε προθεσμία για να απολογηθεί ο δράστης» αντίστοιχα. Δημοσιεύθηκαν μερικές ώρες μετά το δεύτερο άρθρο, γι' αυτό και οι νέες πληροφορίες που παρουσιάζουν είναι ελάχιστες. Ωστόσο,

επισημαίνουν ξανά τις πιο κύριες πληροφορίες της υπόθεσης, για να έχουν συνοχή τα όσα διατυπώνονται. Ο λόγος και στα δύο είναι απλός και κατανοητός. Στην ίδια κατηγορία ανήκει και το πέμπτο και τελευταίο άρθρο για τον σχολιασμό αυτής της υπόθεσης, το οποίο αναρτήθηκε μερικές μέρες μετά και έχει την ονομασία «Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Προφυλακίστηκε ο 25χρονος που δολοφόνησε τη 19χρονη». Προσθέτει απλά τις εξελίξεις που είχαν προκύψει στο διάστημα των ημερών που μεσολάβησε από την τελευταία δημοσίευση για την υπόθεση.

Την τέταρτη υπόθεση γυναικοκτονίας πλαισιώνουν τέσσερα άρθρα από την εφημερίδα «Η Αυγή». Πρόκειται για το έγκλημα στην Νίκαια στις 22/01/2023. Το πρώτο άρθρο δημοσιεύεται την ίδια ημέρα και ονομάζεται «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Ο 50χρονος είχε απειλήσει την 54χρονη - Είχαν μια κόρη 12 χρονών». Στην αρχή εντοπίζεται ο συναισθηματικός λόγος με τη φράση *«Ακόμα μία γυναίκα προστέθηκε στον μακρύ και θλιβερό κατάλογο των γυναικοκτονιών.»*, ενώ κατά τη διάρκεια του υπόλοιπου άρθρου ο λόγος είναι πιο απλός, επικοινωνιακός και άμεσος. Παρουσιάζονται οι πληροφορίες που αφορούν τη συμβίωση μεταξύ δράστη και θύματος, όπως επίσης και οι λεπτομέρειες της διάπραξης του εγκλήματος.

Το δεύτερο άρθρο της υπόθεσης είναι διαφορετικό απ'όσα έχουν αναφερθεί μέχρι τώρα, καθώς περιλαμβάνει και κάποιες από τις απόψεις του κόσμου αναφορικά με το συγκεκριμένο έγκλημα, αλλά και γενικότερα για το φαινόμενο της γυναικοκτονίας. Το άρθρο ονομάζεται «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Έντονες οι αντιδράσεις στο Twitter - «Τι θα γίνει με το νομικό πλαίσιο;»...» και αναρτήθηκε και αυτό την ίδια ημέρα. Πιο συγκεκριμένα, πολλοί χρήστες της εφαρμογής Twitter, κάνουν λόγο για τη νομική αναγνώριση του όρου «γυναικοκτονία». Η γλώσσα που χρησιμοποιείται είναι άμεση, επικοινωνιακή και δημοσιογραφική.

Το τρίτο και τέταρτο άρθρο του εγκλήματος δημοσιεύθηκαν την επόμενη και πέντε μέρες μετά αντίστοιχα. Φέρουν τις ονομασίες «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Την Παρασκευή η απολογία του 50χρονου - Το χρονικό ενός προαναγγελθέντος εγκλήματος» και «Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Προφυλακιστέος ο 50χρονος». Στην τρίτη ανάρτηση παρουσιάζονται αναδρομικά και περιληπτικά τα γεγονότα που είχαν συμβεί μέχρι τότε, ενώ συμπληρώνονται και οι πιο πρόσφατες εξελίξεις. Ο λόγος είναι απλός και δημοσιογραφικός και στα δύο, ενώ στο τρίτο άρθρο παρατηρείται και ένα πιο συναισθηματικό κομμάτι, όπως *«Η γυναικοκτονία της 54χρονης γυναίκας στη*

Νίκαια ήταν ο τραγικός επίλογος ενός προαναγγελθέντος εγκλήματος που συμπυκνώνει το πρόβλημα της ενδοοικογενειακής βίας στη χώρα μας.», θίγοντας και τις διαστάσεις που έχει λάβει η εξάπλωση της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν μέσα από την ανάλυση του περιεχόμενου των άρθρων που αξιοποιήθηκαν, για τις υποθέσεις που μελετήθηκαν, από τις δύο επιλεγθείσες εφημερίδες, να επεξηγηθούν οι προσεγγίσεις, οι πολιτικές τοποθετήσεις κι ο λόγος που χρησιμοποιήθηκε, συγκρίνοντάς τες και διακρίνοντας τα κοινά σημεία και τις διαφορές τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι και οι δύο εφημερίδες τάσσονται υπέρ της Αριστερής πολιτικής ιδεοληψίας, επομένως αυτό είναι το πρώτο κοινό σημείο που εντοπίζεται.

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο προσέγγισαν την κάθε υπόθεση οι δύο εφημερίδες, παρατηρείται ότι είχαν παρόμοιο αριθμό δημοσιεύσεων για το κάθε έγκλημα. Η εφημερίδα «Η Εφημερίδα των Συντακτών» φαίνεται πως παρουσιάζει περισσότερους, αλλά και πιο στοχευμένους σχολιασμούς, οι οποίοι εστιάζουν πιο έντονα την επισημοποίηση του όρου και την νομική του υποστήριξη, σε σχέση με την εφημερίδα «Η Αυγή, της οποίας τα άρθρα ήταν πιο πολύ ενημερωτικού χαρακτήρα. Επιπλέον, η πρώτη έχει αναρτήσεις, τις οποίες έχουν επιμεληθεί αρθρογράφοι, ενώ όλα τα άρθρα που χρησιμοποιήθηκαν από την δεύτερη εφημερίδα είναι αποτέλεσμα της συγγραφικής της ομάδας. Και οι δύο εφημερίδες φαίνεται πως ανταποκρίνονται με συνέπεια στις εξελίξεις της επικαιρότητας, όσον αφορά τα περιστατικά γυναικοκτονιών, καθώς οι δημοσιεύσεις αναρτώνται σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά από κάθε νέα προσθήκη πληροφοριών σε όλες τις υποθέσεις.

Αναφορικά με τα κοινά στοιχεία και τις διαφορές που εντοπίζονται στον λόγο των άρθρων, παρατηρείται πως «Η Αυγή» χρησιμοποιεί τις περισσότερες φορές απλή, επικοινωνιακή, αλλά και συναισθηματική γλώσσα, ενώ «Η Εφημερίδα των Συντακτών» έχει πιο αυστηρό, στοχευμένο, επικοινωνιακό λόγο, δίνοντας την αίσθηση ότι προσπαθεί να επιτύχει μια πιο άμεση και καθημερινή συνομιλία με τον αναγνώστη. Επιπλέον, οι τίτλοι σε όλα τα άρθρα είναι συνοπτικοί και

αποτελεσματικοί, ενώ υπάρχουν και οι περιπτώσεις που επικαλούνται το συναίσθημα με τις φράσεις που χρησιμοποιούν.

Σχετικά με την πολιτική τοποθέτηση, παρουσιάζονται και από τις δύο εφημερίδες σχόλια που να στοχοποιούν την κυβέρνηση και την Δεξιά, φέρνοντας συχνά στο προσκήνιο το γεγονός ότι δεν έχουν επισημοποιήσει τον όρο «γυναικοκτονία» και ότι δεν υπάρχουν μέτρα πρόληψης και ελέγχου του φαινομένου της έμφυλης βίας, που βρίσκεται σε έξαρση τα τελευταία χρόνια. Πιο συχνά παρατηρείται από την «Η Εφημερίδα των Συντακτών» να γίνονται σχόλια από τα άρθρα συγκεκριμένων συντακτών σχετικά με τα όσα προαναφέρθηκαν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Αρτινοπούλου, Β., & Φαρσεδάκης, Ι. (2003). Ενδοοικογενειακή Βία κατά των γυναικών. Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).
- Αυγή Newsroom. (2019, Ιανουάριος 03). Γυναικοκτονία 28χρονης με ρατσιστικά κίνητρα. *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/arheio/297137_gynaikoktonia-28hronis-me-ratsistika-kinitra
- Αυγή Newsroom. (2019, Ιανουάριος 04). Ποιος θα κλάψει την Αντζελίνα; Πόσες ακόμα θα σκοτώσει η πατριαρχία;. *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/297221_poiος-tha-klapsei-tin-antzelina-poses-akoma-tha-skotosei-i-patriarhia
- Αυγή Newsroom. (2021, Αύγουστος 03). Γυναικοκτονία στη Λάρισα / Πυροβόλησε και σκότωσε τη 43χρονη σύζυγό του μέσα σε καφενείο. *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/393049_pyrobolise-kai-skotose-ti-43hroni-syzygo-toy-mesa-se-kafeneio
- Αυγή Newsroom. (2022, Δεκέμβριος 04). Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Στα δικαστήρια ο 25χρονος - «Σκότωσα τη σύντροφό μου». *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/432371_sta-dikastiria-o-25hronos-skotosa-ti-syntrofo-moy
- Αυγή Newsroom. (2022, Δεκέμβριος 04). Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Τη ζήλευα παθολογικά, είπε ο 25χρονος στους αστυνομικούς. *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/432364_ti-zileya-pathologika-eipe-o-25hronos-stoys-astynomikoys
- Αυγή Newsroom. (2022, Δεκέμβριος 08). Γυναικοκτονία στον Πειραιά / Προφυλακίστηκε ο 25χρονος που δολοφόνησε τη 19χρονη. *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/432780_profylakistike-o-25hronos-poy-dolofonise-ti-19hroni
- Αυγή Newsroom. (2023, Ιανουάριος 22). Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Ο 50χρονος είχε απειλήσει την 54χρονη - Είχαν μια κόρη 12 χρονών. *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/437064_o-50hronos-eihe-apeilisei-tin-54hroni-eihan-mia-kori-12-hronon
- Αυγή Newsroom. (2023, Ιανουάριος 22). Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Έντονες οι αντιδράσεις στο Twitter - «Τι θα γίνει με το νομικό πλαίσιο;». *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/social/437070_entones-oi-antidraseis-sto-twitter-ti-tha-ginei-me-to-nomiko-plaisio

- Αυγή Newsroom. (2023, Ιανουάριος 27). Γυναικοκτονία στη Νίκαια / Προφυλακιστέος ο 50χρονος. Η Αυγή. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/437648_profylakisteos-o-50hronos
- Γώγου, Ε. (2006). Ο ρόλος της γυναίκας στο σύγχρονο εργασιακό χώρο: διακρίσεις και μισθολογικές διαφορές. Ανακτήθηκε από: <http://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/28011>
- Δασκαλοπούλου, Ν. (2021, Αύγουστος 04). Άγρια γυναικοκτονία στη Λάρισα. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/astynomiko/305178_agria-gynaikoktonia-sti-larisa
- Δουλκίδου, Ζ. Μ., Πρωτογεράκη, Ν., & Πανοπούλου, Β. (2015). Ενδοσυντροφική βία: διαδικτυακές ελληνόφωνες και αγγλόφωνες σελίδες υποστήριξης.
- Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, (2021). Διαδικτυακός Ιστότοπος. Ανακτήθηκε από: <https://diotima.org.gr/orologies/>
- Κογκίδου, Δ., & Πολίτης, Φ. (2006). Η εννοιολόγηση του φύλου στη φεμινιστική σκέψη: Από το δίπολο βιολογικό-κοινωνικό φύλο στην απαρχή του τρίτου φεμινιστικού κύματος. Στο R. Connell, Το κοινωνικό φύλο (σελ. 1–29). Ανακτήθηκε από: <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/PSPA170/6.CONNELL%20%CF%80%CF%81%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82.pdf>
- Μεθενίτης, Π. (2021, Ιούλιος 04). Γυναικοκτονία. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/nisides/300916_gynaikoktonia
- Μπαμπινιώτης, Γ. (2008), Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Μπειόγλου, Κ. (2019, Ιανουάριος 09). Η επιστροφή της γυναικοκτονίας. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/stiles/apopseis/178568_i-epistrofi-tis-gynaikoktonias
- Ξαρχάκου, Π. (2018). Ο ρόλος της σύγχρονης γυναίκας στον εργασιακό χώρο και το φαινόμενο της «γυάλινης οροφής»: Καριέρα και μητρότητα.
- Παπαδοπούλου, Ε. (2022, Δεκέμβριος 05). Νέα γυναικοκτονία στον Πειραιά. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/369676_nea-gynaikoktonia-ston-peiraia
- Σαραντή, Ν. (2022). Η έμφυλη κυβερνοβία κατά των γυναικών και των ανήλικων κοριτσιών (Master's thesis, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).
- Τέσση, Γ. (2023, Ιανουάριος 24). Νίκαια: Από τη συστηματική κακοποίηση στη γυναικοκτονία. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/dikaiosyni/375715_nikaia-apo-ti-systimatiki-kakopoiisi-sti-gynaikoktonia

Τζιαντζή, Α. (2019, Ιανουάριος 07). Προφυλακιστέος ο 52χρονος δράστης της γυναικοκτονίας. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/dikaiosyni/178242_profylakisteos-o-52chronos-drastis-tis-gynaikoktonias

Τσαλδάρης, Μ. (2023, Ιανουάριος 23). Γυναικοκτονία στη Νίκαια με θύμα 54χρονη. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/astynomiko/375565_gynaikoktonia-sti-nikaia-me-thyma-54hroni

Ξένη Βιβλιογραφία

Akgul, F. (2017). Understanding Patriarchy. Patriarchal Theory Reconsidered: Torture and Gender-Based Violence in Turkey, 29-65.

Alvarez, A. R. (2012). “IH8U”: Confronting cyberbullying and exploring the use of cybertools in teen dating relationships. *Journal of clinical psychology*, 68(11), 1205-1215. doi.org/10.1002/jclp.21920

Arendt, H. (1988). Tradycja a epoka nowoczesna [Tradition and the modern age]. *Res Publica*, 9, 142–155.

Ashworth, C., & Dandeker, C. (1987). Warfare, social theory, and West European development. *The Sociological Review*, 35(1), 1–18. doi.org/10.1111/j.1467-954X.1987.tb00001.x

Backe, E. L., Lilleston, P., & McCleary-Sills, J. (2018). Networked individuals, gendered violence: A literature review of cyberviolence. *Violence and gender*, 5(3), 135-146. doi.org/10.1089/vio.2017.0056

Baldry, A. C., & Magalhães, M. J. (2018). Prevention of femicide. *In Femicide across Europe* (pp. 71-92). Policy Press. Ανακτήθηκε από: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/28243/9781447347163.pdf?sequence=1#page=86>

Berne, S., Frisé, A., & Kling, J. (2014). Appearance-related cyberbullying: A qualitative investigation of characteristics, content, reasons, and effects. *Body image*, 11(4), 527-533. doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.08.006

Bourdieu, P., & Wacquant, L. J. D. (2001). *Zaproszenie do socjologii refleksyjnej* [An invitation to reflexive sociology], (E. Neyman, Trans.). Warsaw: Oficyna Naukowa. (Original work published 1992).

Butler, J. (1986). Sex and gender in Simone de Beauvoir's *Second Sex*. *Yale French Studies*, (72), 35-49. doi.org/10.2307/2930225

- Casique Casique, L., & Furegato, A. R. F. (2006). Violence against women: Theoretical reflections. *Revista latino-americana de enfermagem*, 14, 950-956. doi.org/10.1590/S0104-11692006000600018
- Cassidy, W., Faucher, C., & Jackson, M. (2013). Cyberbullying among youth: A comprehensive review of current international research and its implications and application to policy and practice. *School psychology international*, 34(6), 575-612. doi.org/10.1177/0143034313479697
- Cutbush, S., & Williams, J. (2016). Teen dating violence, sexual harassment, and bullying among middle school youth: Examining measurement invariance by gender. *Journal of research on adolescence*, 26(4), 918-926. doi.org/10.1111/jora.12244
- Daly, M., Wilson, M., & Weghorst, S. J. (1982). Male sexual jealousy. *Ethology and sociobiology*, 3(1), 11-27. doi.org/10.1016/0162-3095(82)90027-9
- Damaske, S. (2013). Work, family, and accounts of mothers' lives using discourse to navigate intensive mothering ideals. *Sociology Compass*, 7(6), 436-444. doi.org/10.1111/soc4.12043
- Dartnall, E., & Jewkes, R. (2013). Sexual violence against women: the scope of the problem. *Best practice & research Clinical obstetrics & gynaecology*, 27(1), 3-13. doi.org/10.1016/j.bpobgyn.2012.08.002
- Dawson, M. (2017) Domestic homicides and death reviews: An international perspective, Guelph: Palgrave Macmillan.
- efsyn.gr. (2022, Δεκέμβριος 03). Γυναίκοκτονία στον Πειραιά: 25χρονος πυροβόλησε τη σύντροφό του. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/astynomiko/369552_gynaikoktonia-ston-peiraia-25hronos-pyrobolise-ti-syntrofo-toy
- efsyn.gr. (2022, Δεκέμβριος 04). Στον εισαγγελέα Πειραιά ο 25χρονος για τη γυναίκοκτονία της 19χρονης. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/dikaiosyni/369623_ston-eisaggelea-peiraia-o-25hronos-gia-ti-gynaikoktonia-tis-19hronis
- efsyn.gr. (2022, Δεκέμβριος 04). Γυναίκοκτονία στον Πειραιά: Προθεσμία να απολογηθεί την Πέμπτη πήρε ο 25χρονος. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/dikaiosyni/369631_gynaikoktonia-ston-peiraia-prothesmia-na-apologithei-tin-pempti-pire-o
- efsyn.gr. (2022, Δεκέμβριος 08). Προφυλακιστέος ο 25χρονος για τη γυναίκοκτονία στον Πειραιά. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/ellada/dikaiosyni/370209_profylakisteos-o-25hronos-gia-ti-gynaikoktonia-ston-peiraia
- efsyn.gr. (2023, Ιανουάριος 22). Νέα γυναίκοκτονία 54χρονης στη Νίκαια. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από:

https://www.efsyn.gr/ellada/astynomiko/375483_nea-gynaikoktonia-54hronis-sti-nikaia

- efsyn.gr. (2023, Ιανουάριος 22). Γυναικοκτονία Νίκαιας: Όλοι γνώριζαν για τη συστηματική κακοποίηση της 54χρονης. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από:
https://www.efsyn.gr/ellada/astynomiko/375514_gynaikoktonia-nikaias-oloi-gnorizan-gia-ti-systimatiki-kakopoiisi-tis
- efsyn.gr. (2023, Ιανουάριος 23). Στον εισαγγελέα οδηγείται ο δράστης της γυναικοκτονίας στη Νίκαια. *Η Εφημερίδα των Συντακτών*. Ανακτήθηκε από:
https://www.efsyn.gr/ellada/astynomiko/375553_ston-eisaggelea-odigeitai-o-drastis-tis-gynaikoktonias-sti-nikaia
- Ferguson, K. E. (1999). Patriarchy. *Women's Studies Encyclopedia*, 2, 1048.
- Figueredo, A. J., & McCloskey, L. A. (1993). Sex, money, and paternity: The evolutionary psychology of domestic violence. *Ethology and Sociobiology*, 14(6), 353-379. doi.org/10.1016/0162-3095(93)90024-C
- Flury, M., & Nyberg, E. (2010). Domestic violence against women: definitions, epidemiology, risk factors and consequences. *Swiss medical weekly*, 140(3536), w13099-w13099. doi.org/10.4414/smw.2010.13099
- Galtung, J. (1969). Violence, Peace and Peace Research. *Journal of Peace Research*, 6(3), 167–191. doi.org/10.1177/002234336900600301
- Galtung, J. (1990). Cultural Violence. *Journal of Peace Research*, 27(3), 291–305. doi.org/10.1177/0022343390027003005
- Galtung, J. (2004). Violence, War, and Their Impact On Visible and Invisible Effects of Violence. *Polylog. Forum for Intercultural Philosophy*, 5 (Retrieved August 20, 2013, from: <http://them.polylog.org/5/fgj-en.htm#s1>).
- Gangl, M., & Ziefle, A. (2009). Motherhood, labor force behavior, and women's careers: An empirical assessment of the wage penalty for motherhood in Britain, Germany, and the United States. *Demography*, 46, 341-369. doi.org/10.1353/dem.0.0056
- Geetha, V. (2007). *Theorizing Feminism: Patriarchy*.
- Gibb, S. J., Fergusson, D. M., Horwood, L. J., & Boden, J. M. (2014). The effects of parenthood on workforce participation and income for men and women. *Journal of Family and Economic Issues*, 35, 14-26. doi.org/10.1007/s10834-013-9353-4
- Goldberg, S. (1979). Male dominance: the inevitability of patriarchy. *Sphere*.
- Gracia, E. (2004). Unreported cases of domestic violence against women: towards an epidemiology of social silence, tolerance, and inhibition. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 58(7), 536-537. dx.doi.org/10.1136/jech.2003.019604

- Grant, A. (2016). "I... don't want to see you flashing your bits around": exhibitionism, othering and good motherhood in perceptions of public breastfeeding. *Geoforum*, 71, 52-61. doi.org/10.1016/j.geoforum.2016.03.004
- Grzyb, M., Naudi, M., & Marcuello-Servós, C. (2018). Femicide definitions. In *Femicide across Europe* (pp. 17-32). Policy Press. Ανακτήθηκε από: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/28243/9781447347163.pdf?seque#page=32>
- Herrnstein, R., & Wilson, J. Q. (1985). *Crime and human nature*. New York: Simon and Shuster, 9.
- Hirsch, H., & Perry, D. C. (Eds.). (1973). *Violence as politics*. New York, Evanston, San Francisco, London: Harper & Row Publishers.
- Kandiyoti, D. (2000b), "Foreword" in (ed) S. Joseph *Gender and Citizenship in the Middle East*, New York: Syracuse University Press.
- Kaplan, G. (2012). *Contemporary western European feminism* (Vol. 4). Routledge.
- Kaur, R., & Garg, S. (2010). Domestic violence against women: A qualitative study in a rural community. *Asia Pacific Journal of Public Health*, 22(2), 242-251. doi.org/10.1177/1010539509343949
- Keane, J. (2004). *Violence and democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kesner, J. E., Julian, T., & McKenry, P. C. (1997). Application of attachment theory to male violence toward female intimates. *Journal of Family Violence*, 12, 211-228. doi.org/10.1023/A:1022840812546
- Kelly, L. (1988). *Surviving sexual violence*. John Wiley & Sons.
- Kořakowski, L. (1997). O przemocy [On violence]. In L. Kořakowski (Ed.), *Mini wykłady o maxi sprawach* (pp. 71-77). Kraków: Znak.
- Laurent, C., Platzer, M., Idomir, M., & Academic Council on the United Nations System. (2013). *Femicide: A global issue that demands action*. Academic Council on the United Nations System.
- L'Engle, K. L., Brown, J. D., & Kenneavy, K. (2006). The mass media are an important context for adolescents' sexual behavior. *Journal of adolescent health*, 38(3), 186-192. doi.org/10.1016/j.jadohealth.2005.03.020
- Lerner, G. (1986). *The creation of patriarchy* (Vol. 1). *Women and History*; V. 1.
- Letherby, G. (2002). Childless and bereft?: Stereotypes and realities in relation to 'voluntary' and 'involuntary' childlessness and womanhood. *Sociological inquiry*, 72(1), 7-20. doi.org/10.1111/1475-682X.00003

- Leymann, H. (1996). The content and development of mobbing at work. *European journal of work and organizational psychology*, 5(2), 165-184. doi.org/10.1080/13594329608414853
- Loeber, R., & Stouthamer-Loeber, M. (1986). Family factors as correlates and predictors of juvenile conduct problems and delinquency. *Crime and justice*, 7, 29-149.
- Malešević, S. (2010). *The sociology of war and violence*. New York: Cambridge University Press.
- Maiuro, R. D., Cahn, T. S., Vitaliano, P. P., Wagner, B. C., & Zegree, J. B. (1988). Anger, hostility, and depression in domestically violent versus generally assaultive men and nonviolent control subjects. *Journal of consulting and clinical psychology*, 56(1), 17. doi.org/10.1037/0022-006X.56.1.17
- McClellan, A. C., & Killeen, M. R. (2000). Attachment theory and violence toward women by male intimate partners. *Journal of nursing scholarship*, 32(4), 353-360. doi.org/10.1111/j.1547-5069.2000.00353.x
- Mider, D. (2013). The anatomy of violence: A study of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 18(6), 702-708. doi.org/10.1016/j.avb.2013.07.021
- Monahan, J. (1994). The causes of violence. FBI L. Enforcement Bull., 63, 11-15. Ανακτήθηκε από: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/causes-violence>
- Morrissey, S. (2003). Patriarchy on trial: suicide, discipline, and governance in Imperial Russia. *The Journal of Modern History*, 75(1), 23-58.
- Muehlenhard, C. L., & Peterson, Z. D. (2011). Distinguishing between sex and gender: History, current conceptualizations, and implications. *Sex roles*, 64, 791-803. doi.org/10.1007/s11199-011-9932-5
- Murphy, C. M., Meyer, S. L., & O'Leary, K. D. (1994). Dependency characteristics of partner assaultive men. *Journal of abnormal psychology*, 103(4), 729. doi.org/10.1037/0021-843X.103.4.729
- Nieburg, H. L. (1969). *Political violence. The behavioral process*. New York: St. Martin's Press.
- Ofreneo, M.A. P., & de Vela, T. C. (2006). Political violence as moral exclusion: Linking peace psychology to feminist critical theory. *Women in Action*, 2, 6-17.
- Purcell, D., MacArthur, K. R., & Samblanet, S. (2010). Gender and the glass ceiling at work. *Sociology Compass*, 4(9), 705-717.
- Radford, J., & Russell, D. E. (Eds.). (1992). *Femicide: The politics of woman killing*. Twayne Publishers.

- Reiss, A. J., & Roth, J. A. (1993). *Understanding and preventing violence: Panel on the understanding and control of violence behavior*. Washington, DC: National Academy Press.
- Reyns, B. W., Henson, B., & Fisher, B. S. (2012). Stalking in the twilight zone: Extent of cyberstalking victimization and offending among college students. *Deviant behavior*, 33(1), 1-25. doi.org/10.1080/01639625.2010.538364
- Russell, D. E. (2008, April). Femicide: Politicizing the killing of females. In *An opening panel discussion for the meeting was co-sponsored by the Interagency Gender Working Group (IGWG) of the US Agency for International Development*. The presentations are available at www.alianzaintercambios.org and www.igwg.org. The opinions presented in this report are those of the respective authors (p. 26).
- Russell, D. (2012). Defining femicide. *Discurso apresentado na abertura do Simpósio sobre Femicídio, das Nações Unidas em, 26*. Ανακτήθηκε από: <https://www.femicideincanada.ca/sites/default/files/2017-12/RUSSELL%20%282012%29%20DEFINING%20FEMICIDE.pdf>
- Schnebly, R. A. (2022). Biological Sex and Gender in the United States. *Embryo Project Encyclopedia*. Ανακτήθηκε από: <https://embryo.asu.edu/pages/biological-sex-and-gender-united-states-0>
- Shorrocks, R. (2018). A feminist generation? Cohort change in gender-role attitudes and the second-wave feminist movement. *International Journal of Public Opinion Research*, 30(1), 125-145. doi.org/10.1093/ijpor/edw028
- Sommers-Flanagan, R., Sommers-Flanagan, J., & Davis, B. (1993). What's happening on music television? A gender role content analysis. *Sex roles*, 28, 745-753. doi.org/10.1007/BF00289991
- Sonkin, D., Martin, D., & Walker, L. E. A. (1985). *The male batterer*. Now York.
- Taylor, M. (1991). *The fanatics. A behavioural approach to political violence*. London: Brassey's.
- Telch, C. F., & Lindquist, C. U. (1984). Violent versus nonviolent couples: A comparison of patterns. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 21(2), 242-248. doi.org/10.1037/h0085979
- Thomson, G., Ebisch-Burton, K., & Flacking, R. (2015). Shame if you do—shame if you don't: women's experiences of infant feeding. *Maternal & child nutrition*, 11(1), 33-46. doi.org/10.1111/mcn.12148
- Voicu, M., & Tufiş, P. A. (2012). Trends in gender beliefs in Romania: 1993–2008. *Current Sociology*, 60(1), 61-80. doi.org/10.1177/0011392111426648
- Walby, S. (1989). Theorising patriarchy. *Sociology*, 23(2), 213-234. doi.org/10.1177/0038038589023002004

- Walker, K., & Sleath, E. (2017). A systematic review of the current knowledge regarding revenge pornography and non-consensual sharing of sexually explicit media. *Aggression and violent behavior*, 36, 9-24.
doi.org/10.1016/j.avb.2017.06.010
- Weil, S. (2016). Making femicide visible. *Current Sociology*, 64(7), 1124-1137.
doi.org/10.1177/0011392115623602
- Weil, S., Corradi, C., & Naudi, M. (2018). *Femicide across Europe: Theory, research and prevention* (p. 200). Policy Press.
- Woodlock, D. (2017). The abuse of technology in domestic violence and stalking. *Violence against women*, 23(5), 584-602.
doi.org/10.1177/1077801216646277
- Workplace Violence, United States Department of Labor, επίσημη ιστοσελίδα,
<https://www.osha.gov/workplace-violence>
- World Health Organization. (2002). *World report on violence and health: Summary*.
World Health Organization.
- World Health Organization, (2014). Breastfeeding. Retrieved from
<http://www.who.int/topics/breastfeeding/en/>
- Wynter, A. E. (2001). La violencia desde una perspectiva de Género. *Rev Enfermeras*, 37(1-2), 23-6. doi:10.1590/s0104-11692006000600018